

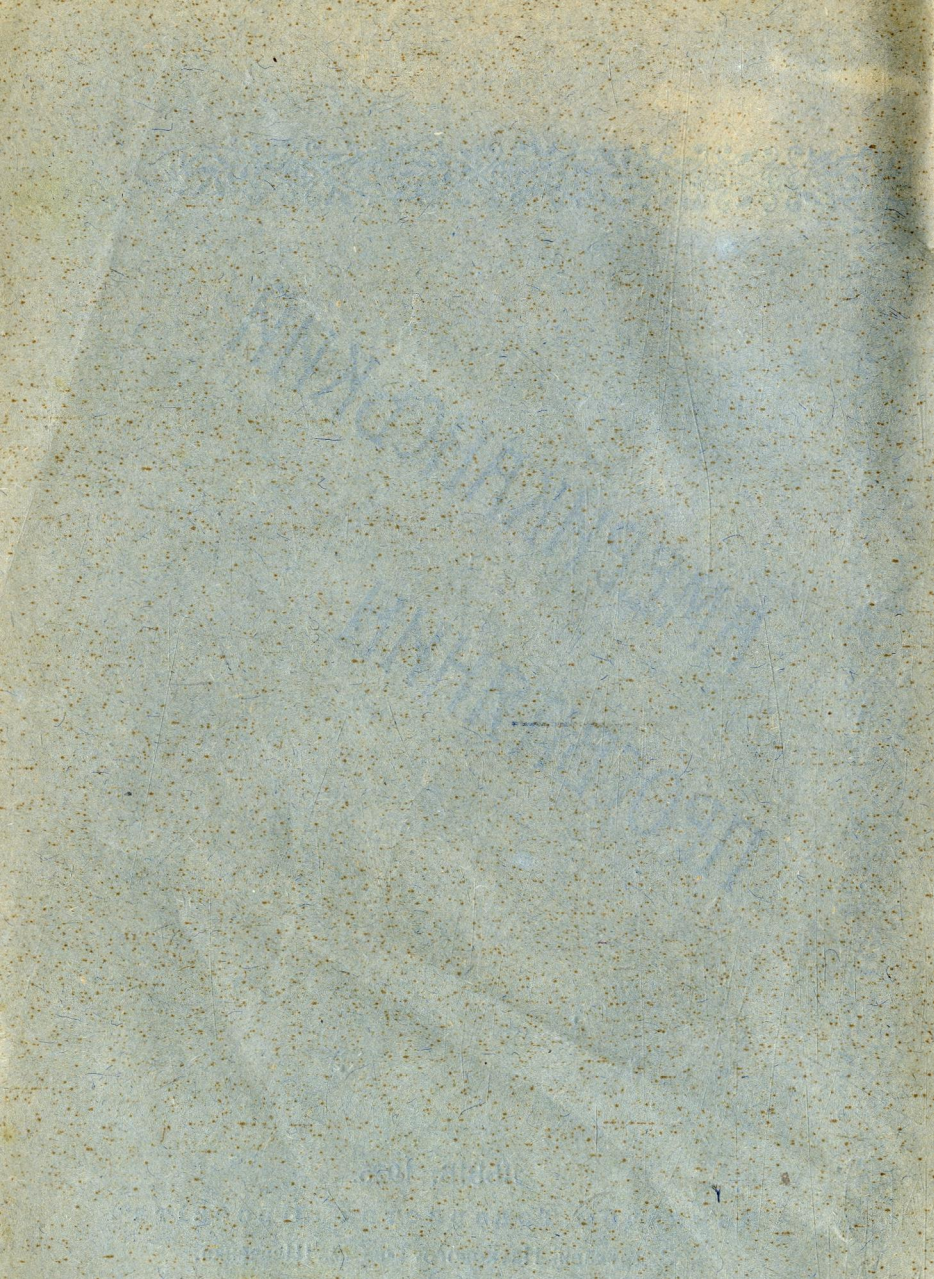

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОСВІТЯНИН

ЛЬВІВ, 1925.

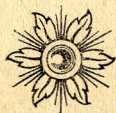
Накладом Товариства „Просвіта“.

З друкарні Наукового Т-ва ім. Шевченка.

26
10

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОСВІТЯНИН

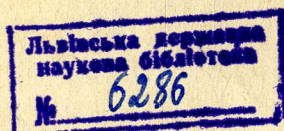

Львів, 1925.

НАКЛАДОМ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“
З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

434 (24a)

434 (7) 6a5

Товариство „Просвіта“ у Львові.

Товариство „Просвіта“ у Львові основано 8. XII. 1868 р. Найстарше культурне товариство на всіх українських землях є централею 81 діяльних філій та 1913 читалень. Зв'язок з Матірнім Товариством піддержують також „Просвіти“, які повстали між численною еміграцією по різних краях.

Головну увагу звертає „Просвіта“ на землі під польською владою, спрямовуючи туди максимум сил, енергії та праці. Праця закрієна на дуже широку міру, статут не ставить вузьких меж, але зреалізувати всі пляни, всі наміри та ідеї — не легко. Причини різні та відомі.

Перед війною були краєві та державні допомоги. Члени тоді могли діставати книжочки даром. Гарно закрієній та веденій праці завдала тяжкий удар світова війна. Принесла зі собою знищення багатьох читальняних домівок, поробила неповернені втрати та щерби в лавах просвітних працівників. Завмерло життя.

Утихомирилася згодом світова хуртовина.

В змінених обставинах не було легко вести цю працю далі, Перепон було багато й всюди, є вони ще й сьогодні. Але енергії остало ще дуже багато і ця енергія живого народу вилилися в руслі, яке йому остало.

До війни „Просвіта“ нараховувало 76 філій. Цього року є їх 81 діяльних та 4 в стадії організації. Не є це паперові числа, за якими не чути життя. Життя є, живчик бє сильно й рівномірно. Але цей живий організм треба постійно підсилювати, не вільно дати йому вигоріти, не вільно

дати йому стати на одному місці, бо це вже був би поворот.

Культура та освіта інших народів йде все вперед, а ми по заді; треба їх здоганяти, в ніякому разі цофатися.

Вже з читальнями стоїть справа гірше. Філія, яка дуже часто покривається зі судовим повітом, може для своєї канцелярії, для виділу і т. д. легко найти приміщення, тим більше, що знаходиться все в місті, де о приміщення легше.

На селі читальня — це хата. Нема хати-домівки, нема читальні, нема читальняного життя, нема руху, праця не йде. І це зрозуміле. Бо трудно вести роботу, коли людям, які цю роботу мають вести, нема навіть де зійтись, поговорити, порадити. Як в кождім селі є дім Божий, так повинна бути й читальняна домівка.

Війна змела з поверхні землі не то домівки, а цілі села. Сліду по них не остало. І коли жителі повертали на згарища, то ясно, що першою їх думкою було дах над головою собі побудувати. Читальня, читальняна хата була люксом в часах, коли люде роками мешкали у воєнних землянках. Власними силами мусів відбудовуватися селянин, який на війні все стратив, з підірваним здоров'ям, калікою вертав.

Тому на 2.944 читалень перед війною, маємо цього року лиш 1913 (майже о 600 більше ніж минулого року) а в цьому числі є 123 новозаложених читалень. Тих 600 відновлених та новозаложених читалень це також чи малий успіх на протязі одного року.

Головами читалень по селах є переважно самі селяне. І це є раціональне, аби читальня призначена для селян, мала своїм головою таки селянина. Сьогодні в кождому селі найдеться бодай один чоловік, який зможе вести просвітню роботу не гірше інтелігента. Звичайно вибирають інтелігентів до виділу, в заступники, чи до провірочної ко-

місії. Там порадами, помічу та вказівками можуть багато зробити.

Не брак у читальняних виділах і жінок. Переважають дівчата, що є зрозуміле, бо не мають тільки обов'язків, що замужні жінки. Що раз частіше відкриваються по селах при читальнях курси крою, шиття, домашнього господарства. Вже й сільська жінка виходить з давніших вузьеньких рамок. Менше засібні села творять спілку та спільним коштом уладжують курси, удержують учительку.

В цьому році уладжено по читальнях 975 відчитів.

При багатьох читальнях є аматорські гуртки та хори.

В цьому році було по читальнях 760 аматорських та 263 хороших гуртків і 10 орхестр. Аматорські гуртки проявляють дуже живу діяльність. Вага їх та значіння для села великі. Театральна сцена, вистави виконані місцевими силами розбуджують життя, відтягають від давних так частих п'яток та пустих танців по коршмах, які звичайно кінчилися кровавими бійками.

Не рідкі й діточі вистави, в які малі школярики вкладають ціле своє завзяття, свою душу. Деякі аматорські гуртки мають вже свою вироблену славу так, що з успіхом повторюють свої вистави по сусідніх селах й місточках.

Не маловажний є також матеріяльний бік цієї справи.

Аматорський гурток приходить згодом до власного майна (декорації, костюми і т. д.) підпомагає й саму читальню нпр. при будові власної домівки. Сьогодні стараються будувати читальняні дома більші, в яких звичайно повинна поміститися сама читальня, театральна сцеля та кооператива. Ясно, що побудувати такий більший і тревалий дім відразу не всі села можуть. Тут дуже часто стає в пригоді аматорський гурток. Як що він є рухливий і має меткий провід, то може для читальні дуже багато зробити.

При Головному Товаристві є окрема „Театральна Ко-

місія“, яка видає спеціальний тримісячник: „Аматорський Театр“. В ньому можуть аматорські гуртки знайти все, що їм необхідне в їх праці. „Театральна кооператива“ у Львові доставляє всі потрібні реквізити, штуки, ноти і т. д.

Не маловажним чинником в життю села є хори. Співучий наш народ, як мало котрий, наших народніх пісень може нам позавидувати кожда нація. Але мало у нас організованих хорів. Все це робиться принагідно й доривочно. Тимчасом тут, як і всюди треба організації, постійних вправ, треба проводу-дірігента.

263 хори та 10 орхестр, число гарне і є надія, що з року на рік і на цьому полі справа буде кращати.

Аматорські гуртки та хори дали в цьому році 1.600 вистав та 239 концертів.

Трудно представити собі читальню без бібліотеки.

Читальня, обовязком якої є розбуджувати й розвивати просвітне життя на селі, яка повинна будити і удержувати охоту до читання, мусить мати відповідну і потрібну бібліотеку. Читальня повинна вести — там де треба — курс неграмотних, ввести у себе грімке читання. До всього треба книжок, тричі книжок. Відчити та реферати не завсігди можуть відбуватися та не все можуть сказати. Книжка є дешева та говорить про все вичерпуючо. І кождий може її читати.

Організаційний звіт „Просвіти“ поміщений в цього-річного календарі, виказує 920 бібліотек при читальнях. Число рішучо за мале. Читальня, яка не має бібліотеки, не багато варта, в ній не може життя йти належитим ходом.

Правда, сьогодні часи тяжкі: є читальні такі вбогі, що члени не можуть зложитися на передплату бодай одного часопису. З цього важкого положення треба найти вихід.

Звіт виказує на цих 920 бібліотек, 87.340 книжок, значиться, пересічно по 90 книжок. 90 книжок на село не ба-

гато, але коли кождий член читальні перечитає цих 90 книжок, то може дуже багато скористати. Це моральний хосен з бібліотеки.

Зручний і совісний бібліотекар може зі звичайної сільської бібліотеки зробити щось напrawdę гарного. Бібліотека повинна постійно збільшуватися. На добір книжок треба звертати велику увагу. Каталог „Просвіти“ повинен бути в кожній читальні провідником, бо ж Т-во „Просвіта“ му-сить, зрозуміла річ, подавати в своїм катальозі спис таких книжок, які для читалень є найбільше хосенні та відповідні. Спеціально для читалень, які не мають своєї бібліотеки, є призначені т. зв. „Мандрівні бібліотеки“, В скринках, готових до висилки, лежить по кількадесять книжок, різних змістом. На замовлення читальні або філії висилається таку мандрівну бібліотеку на протяг трьох місяців. Дорогу до читальні оплачує Гол. Т-во, поворотну читальня сама. Таких мандрівних бібліотек є 30.

Значіння їх є велике. Читальня не має бібліотеки, або не може купити собі нових книжок. Замовляє таку бібліотеку і на протязі 3-ох місяців (час цей можна продовжити) всі члени читальні можуть цілу таку бібліотеку перечитати. Опісля можуть замовити другу таку бібліотеку, третю і т. д. (кожда мандрівна бібліотека має інші книжки) й в цей спосіб можуть члени читальні дешевим коштом познайомитися з багатьма книжками з різних царин людського знання.

Для бібліотек виходить при Головному Товаристві спеціальний тримісячник т. зв. „Бібліотечний Порадник“. В ньому поміщується статті з бібліотекознавства, дається поради й вказівки що й як читати, як закладати та вести бібліотеки — взагалі сповнює він відносно читальняних бібліотек такі завдання, як у відношенні до аматорських гуртків „Аматорський Театр“.

До цього розпоряджає „Просвіта“ багатими складами та магазинами своїх та чужих видавництв. Найбільший магазин містить в собі 5 вагонів книжок з Берліна і Лайпціга на суму 80.000 долярів, яких сам транспорт та цло коштували 5.000 долярів. Кількість цих книжок виносить 178.114 примірників.

З днем 1. VII. 1924 р. було у всіх магазинах „Просвіти“ 257.727 примірників книжок. З цієї суми продано протягом року (від 1. VII. 1924 — 1. VII. 1925) з видань „Просвіти“ 29.189 книжок (це є около 12% цілого запасу), з чужих закуплених видань продано 24.285 примірників. Разом продано 53.474 примірників книжок.

В цій сумі містяться вже й книжки продані до Америки. Скільки книжок проданих до Америки є дуже мала. З чужих видань продано, в цьому часі, раптом 23 прим. за 88'99 золотих (около 18 долярів), а з видань „Просвіти“ 1.686 прим. за квоту 4.677'26 золотих (поверх 400 долярів). В цьому числі містяться 700 календарів „Просвіти“ так, що число книжок закуплених в „Просвіті“ Америкою є дуже мізерне. Більшу кількість з цих книжок, бо около 250 примірників з „Української письменности“ закупила книгарня Доячека у Вінніпегу, Ман. Зрештою майже всі відбірці це книгарні.

Коли порівнати число населення з кількістю проданих „Просвітою“ книжок, то виходить прикра чудасія. І так:

Коли означимо число Українців під Польщею на 7.000.000, то виходить, що на одну книжку складалося 132 людей. За те з 1.200.000 наших, будьшобудь заможніших, імігрантів в північній та полудневій Америці складалося на закупно одної книжки аж 706 людей!

Членів ділимо на дві категорії: на членів Матірнього Товариства (централі) та на членів читалень. Член М-рного Т-ва т. зв. член-передплатник платить в краю 10 золотих

а за кордоном 2 доляри. За це дістає грамоту, календар та 5—6 книжочок. Коли платить лиш 2 золоті або 2'50 злот. (дістає грамоту), тоді є він членом Матірнього Т-ва, але не дістає за те ніщо.

Ясно, що для Т-ва з матеріяльного боку краще мати таких 2-золотових членів, бо вони нічого від Т-ва не дістають.

Члени читалень є лиш членами читальні, до якої належать (на селі чи в місті), але з Матірнім Т-вом не мають нічого спільного. Платять в своїй читальні вкладку ухвалену Загальними Зборами; з цих грошей оплачує читальня свою вкладку до М-рного Т-ва (кожда читальня, як правна особа, мусить бути членом-передплатником Матірнього Товариства), передплатує часописи і т. д. Ніщо не стоїть на перешкоді цьому, аби член читальні став членом Матірнього Т-ва, і то членом-передплатником, або звичайним, 2-золотим членом.

Членів своїх (по 2 доляри згл. 10 злотих і по 2 та 2'50 злт.) нараховує Матірнє Т-во 11.094. До цієї суми дала: Західна Галичина 43 членів, Великопольща 26, Волинь 16, Чехословаччина, Буковина та Сербо Хорватія 9, та Америка 981.

Членів читалень є 121.651; всі, розуміється в краю.

На 8,000.000 Українців під Польщею та в Америці має Матірнє Т-во раптом 11.094 членів; значиться на одного члена складається аж 818 Українців.

Сумно!

Звіт виказує за цей рік ще недвижиме майно читалень, а властиво кількість й стан читальняних домівок. Є отже 395 домівок в доброму стані, 74 будується, 68 приготує матеріял до будови а 31 читалень має власні площі. Отже на 1913 читалень є раптом 568 читалень, які мають, або,

в недалекій майбутности, будуть мати власні домівки. 1345 читалень поміщаються по чужих хатах.

З Америки, хочай там є читальні, не маємо щодо цього ніяких відомостей. А це булоби цікаве знати, як під цим оглядом стоїть там справа. Це хіба не трудно написати короткий звіт. Вказівки, як це робити, поміщені в календарі.

Члени з Америки.

Писати про „Просвіту“, про її цілі й завдання, про її обовязки та права (бо й права вона має до цілого Народу) — річ зайва.

Вже тільки на цю тему писано та говорено, тільки було відозв і статей в найрізніщих брошурах, часописах, журналах і т. д. тільки разів порушувано справу „Просвіти“ на зборах, зїздах та мітінгах а для Америки видано минулого року осібну брошуру, що навіть трудно подумати, аби був бодай один Українець, який про це Товариство не чув, не знав, що воно існує і де воно є, що воно робить. Кождий знає, що воно обіймає своїми завданнями цілий нарід, для народа створене, для нього працює.

Коли це Товариство має бути для всіх, то всі повинні до нього належати. До даного Товариства записуються люде, вступають в його члени, коли це товариство дає їм матеріяльну а бодай моральну користь.

Що „Просвіта“ дає членам одну й другу користь — цього ніхто не заперечить. Але вона не може обмежитися лиш до членів — вона є для всіх, а в першу чергу для тих, які не можуть власним коштом чи трудом здобути собі цього, що їм в життю необхідне, не можуть добути освіти, знання.

Їм треба дати це джерело, з якого вони моглиби повними пригорщами черпати, пити ту цілющу воду.

Само Товариство не може цього зробити. Ця ціль

може й мусить бути збірним вислідом праці цілого народа а принаймні поважної його більшости.

Наколиби „Просвіта“ розпоряджала власними капіталами, або мала державні субвенції — тоді вона булаби в легкому положенні, щоби здійснювати пляни та замисли.

Але сьогодні, коли вона не може навіть думати про якусь постійну потрібну поміч, коли існують перепони, аби знищити всі, навіть найменші вислиди цієї безупинної та надлюдської праці, — повторюємо сьогодні, повинен кожний член нації стати в ряди.

Бій це безкровний — правда — але коли ми на просвітному полю не поставимо сильних, здисциплінованих лав, то вислиди будуть багато гірші, ніж найбільше кровавої і завзятої війни. Бо душа, українська душа буде знищена а принаймні попсована. Молоде покоління не знайде потрібного виховання. За його долю відвічальні будуть всі.

Звичайна природна засада самооборони для збереження себе як нації, яка має право стати в ряді інших культурних народів, вимагає від нас повного напруження сил. Не вільно нам бути погноєм для чужих культур. Але, аби жити, треба працювати. А в робітничих рядах повинні стати всі. Не може бути тут перешкодою ні вік, ні пол, ні соціальне становище даної одиниці

Як сьогодні живе наше село мабуть всім відомо. Не краще живе і в місті робітник, не світло ведеться інтелігентам в місті чи на селі.

Тому треба в кожному селі, на кождім передмісті побудувати читальню. Треба, аби селянин і робітник йшов до читальні а не до шинку. Аби мав домівку, де знає, що може з другими поговорити, порадитися, про що довідатися. Треба всюди створити центр, де кожному бувби вільний доступ, де всі гуртувалибися, де можнаби перечитати кожному книжку чи часопис. В кожній читальні повинна

бути бібліотека. Виходять в світ нові книжки, якими належить читальняні бібліотеки поповнювати. Сьогодні не то одиниця, але навіть ціла читальня не може купити собі таких і тільки потрібних книжок, як цього може бажалаби. Грошей нема.

А такі книжки по дешевій ціні моглаби дати „Просвіта“.

Тут вона виконує своє завдання, попри різні інші.

Хто не може сам працювати на просвітному полі, повинен дати другому змогу зробити це за нього. А дасть він цю змогу через те, що вступить в члени „Просвіти“. Під цим оглядом кождий повинен поспішити з помічю, яка полягає на членстві.

Кождий, хто почувається членом українського народу повинен вступити в члени „Просвіти“ та зложити на рік 2 доляри вкладки. Це не є ніяка жертва ні пропавші гроші. Всім відомо, що за цих два доляри дістає кождий член: грамоту, календар та 5—6 книжочок в рік. Це все з дво — або триразовою поштовою оплатою, опакуванням та кореспонденцією (не вчислюючи адміністрації) виносить 1'60—1'70 доляра. Таксамо, якби хтось купував в книгарні, де за куплені книжки треба заплатити гроші.

Лишається 30—40 центів, які остають в Товаристві.

Нащо вони призначені? А якраз на це що сказано в горі.

Колиби хтось на цілий рік попросту дарував Товариству цих кількадесять центів, то всеж таки не збіднівби. Напевно видає кождий денно більше на непотрібні річі. Тимчасом навіть цих кількадесять центів ніхто Товариству не дарує, бо за ці гроші, які творять оборотовий капітал, може Товариство друкувати й випускати книжки.

Кождий Українець виконує свій народній обовязок, дає змогу друкувати книжки, Товариство може ці книжки дешево продавати (бо воно не є спекуляційним Товариством, якому ходить о зиски) а біднішим читальням може

давати книжки даром; завдяки цим центам можна працю організувати, закладати читальні, нарід просвічувати.

А кілька то книжок вислано, вже хочби цього року, таки до Америки й то даром.

Розпука бере читаючи кровю писані слова з чужини.

... Що є наші Земляки, Богом й людьми забуті, безпорадні й затуркані, самі серед чужого людського моря. Ще добре, коли їм не дошкулюють. А трапляється таке, що їх, молоденьке, слабе товариство стараються за всяку ціну розбити, знищити. Є й такі сусіди і також на чужині. Вони звертаються о поміч до нас і ми мусимо їх ратувати, помагати...

І знова цей самий круговорот.

Товариство саме дуже мало може зробити. Це є просто неможливе, та вимагати від Товариства надзвичайностей не можна. Тут мусять взяти участь всі, а зроблять це, коли стануть членами „Просвіти“.

Загально-Народне Товариство має право жадати від цілого народу, аби всі були його членами, коли праця, якої висліди мають йти в користь цілого народу, має бути як слід виконана. А кожного коштує це в рік 30—40 центів. Квота смішно мала і хиба є право домагатися її.

Ясно, що 100 чи 1.000 членів нічого не зробить. 1.000 чи 2.000 долярів на таке великанське діло, це капля води в морі.

Але каже статистика, що в Америці й Канаді є наших імігрантів поверх 1 мільон. В полудневій Америці рахують їх на 200.000, разом 1,200.000 Українців.

Обов'язок вимагає, щоби членом „Просвіти“ був кождий Українець, чоловік і жінка, діти та внуки і т. д. Так, як зробив наш член п. Михайло Заблоцький з Дітройт, Міш. який записав в члени свого 9-літнього сина Льва, або п. Павло Зігмонт з Аніокс, Бі. Сі. Канада, котрий вписав

в члени свого 9-місячного сінка Станіслава. Малу дитину охрестили а зараз потім записали до „Просвіти“.

Це вже рекорд.

Це наука для всіх. Такий рекорд повинен бути всенародний, загальний.

Колиби всі наші імігранти вступили в члени „Просвіти“, то з тих кількадесять центів малоби Товариство 360—480.000 долярів в рік. Гарна сума, правда? А що можнаби зробити, маючи такі фонди до диспозиції?

Але ми рахуємося з різними обставинами і причинами: брак грошей, клопоти, байдужність, недбалість і т. д. і т. д. Ми Українці, славний народ; говорити вміємо багато, а до роботи нас мало. Ми не маємо признання для гуртків чи навіть одиниць, які роблять роботу, яка повинна бути розложена на всіх.

Хочемо бути тому скромніші та рахуємо, що в члени зголосилася лиш одна десята частина всієї американської іміграції, іншими словами, що „Просвіта“ дістала 120.000 членів. Чи цеї суми можна сподіватися, можна домагатися, чи це не є якесь фантастичне число — нехай над тим подумують наші земляки в Америці. Але передтим нехай добре подумують над цим, що в горі сказано.

Цих 120.000 членів дасть „Просвіті“ в рік 36—48.000 долярів (а один член дає 30—40 центів).

А як справа представляється сьогодні?

Аж соромно про це говорити.

В моменті, коли це пишемо вписалося в члени „Просвіти“ 981 членів з Америки. Сміх й сором. На 1,200.000 Українців в Америці аж тільки членів. У чому лежить причина? Писали про „Просвіту“ часописи та пригадували, порушувано цю справу на конвенціях і мітінгах, обговорювано в товариствах, на союзах. „Січковий Базар“ в Нью Йорку, Н. Й. зробив чисто американський „драйв“; Випустив

своїм коштом 100.000 блянкетів, розіслав всюди, де лиш мав адреси, маса колекторів занялася цим. Подібно зробив Союз Укр. Нар. Товариств м. Нью Йорку, докладали всіх зусиль: „Обеднання“ „Провидіння“, та багато інших Товариств. — І такий вислід.

Просто сором — тричі сором!

Невжеж доляр став всесильним володарем та в погоні за ним закаменіли душі, ніяк не хочуть відгукнутися на пекучі потреби краю? Невжеж чужою стала доля краю, ціле майбутнє?

А читаючи листи наших членів з Америки так бадьоро стає на душі, серце росте, прибуває охота до праці, кріпляють сили. Але це лиш одиниці, малий, зникаючий відсоток. Ціла маса мовчить, мовчить, наче води в рот набрала.

Лиш деякі статистичні дані можемо подати — для інших брак матеріялу, але й ці доволі цікаві.

І так: на 981 членів є:

жінщин 38

дітей 2

священиків 25

інтелігентів вільних фахів 49

правних осіб (Товариства і т. д.) 46

громадян, які є членами від 3-ох літ 36

„ „ „ „ від 2-ох літ 177.

В віці кидається застрашаючо мала кількість жінчин-членів. Відчисливши правні особи й діти в сумі 48 дістаємо на 933 членів тільки 38 жінок, значить ледви 4%. А деж решта замужних жінок, а де ця маса дівчат, де наші Українки, які творять навіть „Січові жіночі сотні“, як у Філадельфії, Па, або „Жіночі Громади“, як в Неварк, Н. Дж., чи в Нью Йорку, Н. Й.?

Де вони є?

Як ці українські жінки, які сьогодні є матірями, або ними будуть, мають виховувати свої діти, мають дати своєму народові добрих свідомих, освічених патріотів-працівників? Як ця дитина має бути кращою і позитивнішою для свого народу від своєї мами чи навіть обоїх батьків? Хто виїхав до Нового Світа, не повинен забувати, де його Батьківщина, не повинен забувати за свої обов'язки супроти Неї.

Лиш завдяки своїй американській еміграції віднесли Ірландці такі великанські успіхи — а боролися з титаном. Американські Поляки дали армію Галлера.

А наша імміграція дала 981 членів, а в цьому числі 38 жінок.

Чи таких жінок, як Агафія Бундзяк з Нев Гавен, Конн. та Іванка Подола з Шікаго, Іл. нема більше в цілій Америці?

В старому краю жінки також тяжко працюють, мають по горло різних обов'язків, але в читальні їх не брак, багато є членами Головного Т-ва, у виділах працюють і т. д.

Чи жби наші жінки і дівчата в Америці мали бути іншими?

І лиш двоє дітей записаних в члени, один 9-літний, другий 9-місячний хлопчина.

І знова питання насувається: чи то вже всі наші діти в Америці?

Правда, яке це смішне? А яке при тім сумне?!

Чи не думаєте, як не про що інше, то бодай про це, що для дитини також може бути приємне й позитивне, коли вона знає, вона уроджена на чужій землі, що є членом Т-ва десь там далеко, в Старому Краю, звідки колись її батьки мусіли виїхати. Коли вона знає, що там її корінь, що властиво там її все! Чи не буде це миле для неї, коли до такого малого члена з цього далекого краю, про який нераз батьки розповідали, про це горе й нужду, які їх звід-

там вигнали та куди всеж таки тягне — прийдуть книжочки та коли по важкій денній роботі сяде батько з дитиною біля стола та зачне її вчити своєї, рідної азбуки... І відозветься в душі дитини приспане чувство, чувство любови до цього Невідомого а всеж таки Рідного.

Українська книжка повинна стати першою, з якої українська дитина зачне вчитися грамоти. Її не вільно забути української мови, рідного слова бо як сказав поет:

„Хто вас забуває
Той у грудях не серденько
А лиш камінь має...”

Тимбільше треба ні них уважати, що вони живуть дуже часто серед чужого, оточення та легко можуть пропасти для свого народа.

Завданням еміграції не повинно бути: осісти на стало, там де спокійно і гаразд, але придбати капітал матеріальний і духовий і його в цій чи иншій формі віддати своєму народови. Не на це покидаємо рідне село, аби в чужому осередку натуралізуватися і пропадати для свого народа, чужі культури підпомагати. Вони й так більше багаті від нас. Від них брати треба це, що є загально доступне, що уважаємо здобутком цілої людскости, брати все що потрібне та хосенне та давати Народови.

Здоровий національний егоїзм повинен кермувати нашими людьми, які живуть серед висококультурних осередків та оточення, мають легкий та свободний доступ до всіляких надбань культури, науки та знання. Від наших емігрантів можна вимагати більше, ніж від нас тут, які не то, що нічого дістати не можуть, але для яких замкнені часто дороги до здобуття знання та науки.

Тимчасом край, як ніс весь тягар праці на своїх плечах, так несе й далі...

Ще сумніше представляється справа зі священиками.

На таку масу українських громад, більших чи менших центрів, ледви 25 членів. Рахуємо скромно, що один священник припадає на 1.200 парохіян, а навіть ще більше, що один священник виконує духовні функції для 2.500 парохіян. Значить повинно бути в Америці бодай 500 священників. А ледви 25 членів.

З інтелігентів нарахували ми ледви 49 членів.

Здавалосяби, що коли можна до звичайного простолюдина ставити різні вимоги й домагання, то можна в більшій мірі вимагати цього від інтелігентного чоловіка. Від людини, яка нераз коштом других, які мусіли остати на рилі та гірко працювати, одержала освіту й знання, яка тому инакше в світі почувається, инакше живе.

Це квіт нації.

Інтелігенція, без огляду на те, чи вона світська чи духовна, має також свої обов'язки, й то більші, ніж селянин-хлібороб або робітник.

Не улягає сумніву, що священство і світська інтелігенція, а в головній мірі перші, можуть дуже багато зробити. Ще сьогодні і навіть в Америці цей зв'язок, який панував на селі між народом а парохом, не стратив багато на значінню. Безперечно, що в Америці, країні релігійних сект, відносини й життя під цим оглядом дещо відмінні. Але чиж поза тим не можна вимагати, аби священник, який є членом цього народу, дав йому це, що він повинен дати? Чи цього самого запиту не можна поставити до світської інтелігенції?

Місто Вінніпег в Канаді має 16 українських часописів та журналів. Вінніпег — один з найсильніших центрів. А дав раптом 13 членів. Кождий часопис та журнал має бодай одного редактора — отже повинно бути бодай 16 членів, а їх нема. А друкарні, книгарні і т. д.? А решта інтелігенції, а решта нашої кольонії у Вінніпегу?...

Є в Америці багато учителів, дякоучителів, мабуть

є досить студентів, які студіюють по різних американських університетах та коледжах. Де вони є? Чому їх нема між членами „Просвіти“? Не думаємо, щоби їм жалко було цих двох долярів, або, щоби вони не знали про існування „Просвіти“. По просту байдужість є причиною, що вони не вступили в члени цього Товариства. А це зле, погано. Подвійно зле! Бо коли простолюдина, або фермера в степах Канади чи робітника в майнах або по фабриках можна ще зрозуміти з цих, чи інших причин — то зрозуміти в цьому випадкові інтелігента — трудно.

Від наших інтелігентів в Америці має край право вимагати, аби звязок, який так конче є потрібний, не рвався та аби остаточно ці нитки, які нас вяжуть, не порвалися цілковито. Аби ціла наша іміграція не пропала для Краю та Народу.

Що нове покоління, ці котрі в Америці родилися, в багатьох випадках американізуються — це звісна річ. А чейже наші емігранти не виїхали за океан на те, аби там пропасти, пропасти для українського народа.

Кожда нація, не лиш європейська, але зі всіх частин земної кулі має в Америці своїх емігрантів. Є між ними одиниці, які відчужилися від свого народа, пропали для нього.

Але це не є ще оправданням для наших емігрантів і не можна за ніяку ціну допустити до цього, аби та дезерція з наших рядів прибирала аж такі розміри. Не вільно нам бути погноєм для других, своїми соками засилювати чужі — в деяких напрямках — знесилені організми. Ми на це не можемо й не повинні собі дозволити. А не можемо тому, бо ми нація бідна, слаба. Нам треба від других брати що можна, вчитися, а не себе цілого давати на пропаше.

Правда, наші емігранти, обертаючися часто-густо в осередку культурно вищим, матеріально засібнішим, з цих, чи інших причин переходять в чужий табор. Переходять та

поривають всі звязки, які їх ще недавно вязали з родимцями.

Це називається попросту хрунівством і то завиненим.

Але не можна цією самою назвою назвати десятків тисячів українських дітей в Америці роджених, які змалку зачали говорити чужою мовою, змалку оберталися в чужому осередкові, які може ще в діточих літах чули цю рідну мову в устах батьків, але пізніше вже не мали нагоди ні спромоги її чути. ні нею говорити.

Може вони ще не є для народа пропащі — але їх діти певно.

І не можна на них пальцем показати й кинути їм в лице слово: винен!

Вони пропадають і то пропадають для народа, для якого кожда одиниця є потрібна, який не є в положенні народа-богача, якому страта одного чи десятка людей не робить різниці.

Не пропадають для свого народа ні Французи, ні Німці, не пропадають Поляки. Заморська еміграція з Європи показала себе в часі світової війни. Де ці емігранти не могли активно виступити в рядах воюючих братів, там старалися всіми силами й на кожному кроці нанести своєму ворогові удар бодай на американській землі.

А що зробила наша еміграція? А є її в Америці поверх мільон.

Хиба кожному ще в свіжій тямці борба Ірляндців за самостійність. Нечисленний бідний народець, яким недавно до війни зачали дещо інтересуватися як „бунтівниками“ через їх борбу в англійським парляменті за „homerule“. Нарід, який навіть свою мову затратив, бо над їх рідною кельтійською мовою ведуть учені студії та досліди, балакають нею лиш нечисленні інтелігентні Ірляндці, щось як Жиди гебрейською мовою; нарід, який складався майже виключно

з бідних селянських комірників, які кусника власної землі не мали, а мусіли віднаймати її від англійських дуків — лендльордів.

І троха інтелігенції. Але ця інтелігенція, яка народу свого не зрадила, остала при ньому на долю й недолю, вела перед в цій нерівній борбі і довела її до успішного висліду.

Майже половина Ірляндців мусіла виємігрувати до Америки через утиск та нужду. Але вони йшли на чужину з думкою добути якнайбільше матеріяльних та духових засобів, аби віддати ці всі надбання своїй над усе укоханій батьківщині.

Нераз складалася ціла рідня на це, аби одному купити корабельну карту та дати змогу виїхати на другу півкулю на заробітки, І цей щасливець не забував за цю жертву. Дівчата виїзджали до Америки по віно для себе і своїх сестер.

А всім в пам'яті світила, як ясна зоря, думка про вільну Ірляндію.

Завдання нашої іміграції не повинно лежати в цьому, аби вирватися з Краю, вести спокійне життя, в кращих обставинах, аби не мати іншої жури крім придбання якнайбільше долярів, та аби там на завше остати.

Безперечно найважливішою річю є придбання якнайбільше капіталу. Але разом не треба забувати, на що цей капітал повинен бути призначений й ужитий. Вже добре є, коли хтось призбирані гроші присилає рідні або й сам по якимсь часі вертає, купує землю, а через те росте народний стан посідання. Не можна заперечити факту, що завдяки лиш нашій еміграції вдалося в тій чи іншій місцевості побудувати церкву, читальню, народний дім, американській жертвенности мають дуже багато до вдяки різні наші інституції, установи, товариства тощо.

Це все одначе обяви спорадичні чи льокальні. Не обіймають вони цілости й не є розложені на довший простір часу, якого сьогодні не в силі зачеркнути. Еміграція повинна бути матеріальною й моральною піддержкою Старого Краю в його змаганнях а у великій мірі повинна підтримати Т-во „Просвіта“ в її праці.

Чому і як, про це сказано в горі.

Тут є дуже вдячне поле до попису і праці для нашої інтелігенції. Вона повинна подбати за це, аби наша еміграція дала „Просвіті“ максимум членів. Повинна розяснити значіння і завдання „Просвіти“, представити обовязок кожного, бути членом того Товариства й в ефекті довести до цього, аби виказ членів обіймав не дев'яносто кілька десятків назвиск, але дев'яносто кілька тисячів. Але, аби це зробити, треба в першій мірі, самому сповнити свій обовязок, треба самому стати членом. А кождий інтелігент повинен це зробити, бо він є обовязаний до того.

На жаль підсумки цьогорічної праці в усіх названих напрямках, які можна і повинно вязатися разом — не дали вдовольняючих вислідів. З прикрістю приходитьсь це ствердити, але годі правду ховати.

Попри поважнішу акцію „Січового Базару“ і „Союзу У. Н. Товариств“ в Нью Йорку та „Об'єднання“ у Філядельфії й дійсно гарних вислідів праці деяких одиниць — не можна вказати на ніщо, що моглоби заїмпонувати. А вже збірний вислід в числі 981 членів не може нікого захопити.

Не світло стоїть справа з українськими союзами, товариствами, клубами тощо. Здається не буде пересадю, коли скажемо, що сам Нью Йорк, Н. Й. має мабуть стільки ріжних союзів, товариств, клубів і т. д., кільки їх всіх зголосилося в члени „Просвіти“. Число правних осіб (союзи з відділами, товариства і т. д.), які є членами „Просвіти“ є рішуче за мале. Згадаємо бодай такий „Український На-

родний Союз“, якого відділи переходять, здається, число двох соток, згадаємо енергійно ведену січову організацію з її курінями і многочисленними сотнями. Не припускаємо навіть, що каса даного товариства, відділу, сотні тощо не є в спроможі заплатити 2 долярів членської вкладки. Попросту виділ даного Т-ва не впав на думку, що ціле товариство можна й належить вписати в члени. Не лиш члени даного товариства, але й ціле товариство повинно вступити в члени „Просвіти“; з другого боку неvistарчає, коли дане товариство впишеться, а члени його думають, що тим самим й вони сповнили свій обов'язок. У Краю кожда кооператива має обов'язок — наложений ухвалою Загальних Зборів — бути членом „Просвіти“ і то членом-передплатником, мимо того, що може всі члени даної кооперативи вже є членами „Просвіти“. Одно друге цілком не виключає, ані не є зайве.

Так зробив прим. п. Михайло Ляхович, власник книгарні в Нью Йорку, Н. Й., який прислав членську вкладку за себе і за свою книгарню, зробили так деякі товариства, січові сотні.

Але це є лиш приклади, вийнятки, а загал стоїть осторонь. А повинно бути противно.

Звісне є, що є багато товариств, які об'єднують в собі імігрантів з даного повіту, чи навіть місцевости, та часто носять навіть відповідну назву. Ці товариства опікуються у великій мірі своїми „краянами“, про що часто можна читати в краєвих часописах сердечні подяки. Алеж не треба при цьому забувати, що є ще „Просвіта“ яка не є Т-вом льокальним а всенародним, що „Просвіти“ існують також на Волині, Підляшу і т. д., а також на Наддніпрянщині. Це вказує на характер товариства обмеженого, але обмеженого на цілий нарід, значиться членами, як каже статут, може бути кождий Українець, без огляду на пол, а в сьогоднішніх часах не лиш може, але й повинен кождий тим членом стати.

Тому Товариства такі не повинні оправдуватися цим, що вони мають вже під своєю опікою свій повіт чи місцевість, але повинні виконати також свій народний обов'язок.

Багато залежить від виділу товариства, що він може й схоче зробити між своїми членами для „Просвіти“. Чи не моглиби союзи та товариства до своїх відділів, а товариства, установи та клуби до своїх членів поставити вже не обов'язок, бо може декому й справді, трудно булоби зложити навіть ці 2 доляри вкладки — але домагання, аби кождий в міру своєї матеріяльної спроможности вступив в члени „Просвіти“? Чи не моглиби такі товариства, які гуртують в собі односельчан, чи бувших мешканців якогось повіту, дати своєму повітови поміч в просвітній роботі?

Матірне Товариство саме багато зробити не може. Про це сказано вже в кількох місцях. Є села, а навіть повіти, де є охота до праці, є люде, які радо занялисяби просвітною роботою, але з порожнього не налляє.

Нпр. радехівський повіт. Для економічного подвигнення повіту, аби дати заняття й заробіток молодим людям, аби вивчити якогось хосенного ремесла наші діти, які марнуються — задумали добрі люде устроїти ремісничі варстати, в першу чергу слюсарські. Потрібного капіталу дістати годі. Тож звернулися до своїх „краянів“ в Америці. А є їх там доволі, бо навіть мають своє окреме товариство „Українське заповогове Товариство Радехівського округу“ в Northampton, Pa., — яке має свій відділ в Newark, N. Y.

Таке ділове відношення не остало без відгомону, бо в короткому часі надійшло від цих Товариств на цю ціль 200 доларів з запевненням скорої висилки дальших підмог. Рівночасно вислало згадане Товариство на адресу „Просвіти“ 50 доларів з проханням занятися окремо просвітною працею в Радехівщині.

А з цими 50 долярами, які після інтенції пересилаючих

мали бути чимсь в роді жертви чи винагороди за спеціальні труди біля Радехівщини, зроблено так:

Вибрано 10 найбільше потребууючих громад, де є читальні, та для кожної вислано на суму 5 долярів книжок та запренумеровано часописи. Котра читальня не передплачувала часописів, для цієї заплачено передплату за один а то й за два часописи та з видавництв „Просвіти“ вислано комплет відповідних книжок.

Може це декому з наших емігрантів, між якими мабуть нема такого, який не читавби щодня газети а час до часу книжки, видається дивне, що читальня, яка гуртує в собі таку кількість членів, не може спромогтися на передплату одного часопису? На жаль, сьогодні це не відірване зявище. Не треба забувати за голодний рік, в якому довгі часи цілі смуги краю хліба не бачили, коли на Великдень на місци паски лежала на столі капуста та фасоля, що цього року в багатьох місцях повени та град знищили все до тла, та навіть нема паші для худоби, бо вода сіна забрала.

Якжеж тут думати про книжку або часопис?

Коли людина голодує, тоді писане слово являється люксом, на який вона — річ ясна — позволити собі не може. Але чи такий люксус є потрібний, конечний, це ви на еміграції мабуть найкраще розумієте.

Тому Товариства Радехівчан з Америки можна поставити всім як приклад.

Як вже згадано, ніщо не стоїть на перепоні, аби наші товариства за Океаном вступали в члени „Просвіти“. Товариства не мають інших ні більших обовязків, як інші члени. Платять 2 долари річної вкладки, за що одержують грамоту, календар та 5—6 книжочок в рік.

Не слід також забувати, що „Просвіта“ має на складі багатий вибір книжок. Є книжки власного видання і на цих члени дістають 25% опушту, а є також книжки, закуплені

Т-вом, від яких одначе опусту не дається. Ціни не високі, тому кожде Т-во може невеличким коштом заложити, або поповнити свою бібліотеку. (Катальог на жадання висилається оплатно). Книжковий відділ „Просвіти“ може на пальцях обох рук почислити своїх клієнтів-книгарні, котрі в ряди годи пришлють замовлення. Не рахуються тут члени, які кажуть собі прислати 1—2 книжки. Одинокий член Михайло Дроздик з Бронкс Н. Й. замовив в „Просвіті“ більшу кількість книжок для своєї бібліотеки.

Майже цілий книжковий рух „Просвіти“ обмежується до Галичини і Волині, слабше до інших земель на північ від Буга.

З чого отже складаються бібліотеки (бо хіба такі є) наших Товариств в Америці, що читають їх члени?

Сумні-невеселі думки насуваються пишучи це. Вбого — страшно вбого представляється справа членства з Америки. Правда! В порівнанні з минулим роком число членів зросло майже в двоє. Але це не є ніякий здобуток, ніяка потіха. Колиби кожний слідуєчий рік дав „Просвіті“ в двоє більше членів, ніж їх було кожного минулого року, то починаючи від 1926 р. мусілаби „Просвіта“ ждати цілих 11 літ, аби мати цілу американську іміграцію своїми членами. Так говорить рахунок, але дійсність каже, що мабуть скорше роса очі виїсть, заки це станеться. Бо коли цього року, при таким освідомлюванню, при такій великій праці, при такому вкладі енергії, та навіть приватної ініціативи, Америка дала неповних 1.000 членів — то мабуть треба буде бути вдоволеним, коли 1926 р. дасть стількиж.

Можливо, що це хибна думка, надто чорні сподівання. Дай Боже, аби слідуєчий рік дав кращі висліди. Поживемо — побачимо!

З листів прихильників „Просвіти“ в Америці.

Про те як наші члени в Америці розуміють значіння й доцільність „Просвіти“, її потребу та необхідність, як оцінюють її працю та потребу масового членства — найкраще показують їх письма.

Письмо часто звичайненьке, папір кривульками вкритий, букви незручні. Видно непривична рука тряслася при писанню, бо вона — звикла до иншої роботи, а не хрупке перо в руці держати. Й слова невчені, прості, зі серця плывучі. І ясні та тверді. — Нема в них зайвих слів, непотрібної фразеології, слів, якими можна цілі сторони вкрити — а які в суті й остаточно нічого путнього не кажуть.

Наводимо тут деякі місця з цих листів:

„... Я почав роботу і вписав до Вашого Товариства 40 членів. Хотяй ця робота забрала мені немало дорогоцінного часу, однако просвітне діло, коли хтось робить, то тільки за його заплаатою і повинен обовязково взятися до діла. Що я й зробив.“

Наводимо виринок так, як автор писав. А пише це п. Іван А. Кузик з Аніокс Бі. Сі. в Канаді. Приєднав 40 членів на 133 долярів. Не знаємо його маєткових відносин, але мабуть з готівки не живе, аби з браку заняття братися до роботи, яка забрала йому не мало часу й коштувала мабуть багато труду. Тай ніщо він за це не має. Одна вдяка народу, що найшовся в даній місцевості чоловік, який розуміє що це є просвіта й наука, який знає що народови треба. Заплати ніякої не жадає, бо „заплата є його“, внутрішнє задоволення й переконання, що зробив добре діло, що допоміг до будови народньої Сили.

Просто називає це, що зробив, своїм обовязком.

О. Василь Гривнак з Белфілд, Н. Дак. пише:

„Посилаю в залученню 22 дол. за 11 членів, які до

Товариства вписалися. Сподіюся, що в короткім часі зберу і приєднаю більше членів*.

Стиль телеграми. Коротко — а скільки в цім змісту? Нікому про це не пишеться, кільки і яких засобів вжито при цьому, кільки це труду коштувало. „Я зробив тільки, сподіюся зробити ще більше“.

Член Андрій Швець з Блакстон, Масс.:

„... книжки я отримав, тай уже перечитав, Книжочки заслугоють на пошану і треба, аби наш загал уже раз зрозумів та оцінив, вагу книжок, аби вона дісталася в найтемніший куток, в руки нашого українського чорнороба. Та щоби він її з увагою перечитав, точка по точці розбирав. Тоді, я думаю, весь загал зрозумівби вагу „Просвіти“. Але на жаль досі цього нема“.

Січ — сотня 11 в Честер, Па. пише:

„... посилаю Вам 10 дол. дарунку на розвиток укр. „Просвіти“ аби вона в сто раз зміцнилася, бо нема то як своя рідна укр. „Просвіта“, своя рідна мова. Може ще Господь допоможе, що ми тут в Честер дочекаємося читальні „Просвіти“...

Член Іван Кіцак в Честер Па. пише:

„Вже рік минув, як я був змушений розпрощатися з рідним краєм, вже рік минув, як я був змушений розпрощатися з високими могилами своїх Товаришів. Вже рік не чують вуха мої..., очи не бачуть рідної землі, зораної гранатами, покритої могилами. Все мусів покинути та пішов шукати долі в далекі заморські землі Вашингтона. І тут, коли погляну по різних народах бачу, що вони мають якусь ціль; хотяй мають свої держави, але працюють і дбають про щось таке, що булоби корисне для їх держави й народа. А всі дбають про науку і просвіту. Тому і я хочу стати членом нашого найсильнішого і найбільшого укр. Т-ва „Просвіта“ та засилаю вкладку за себе та мого това-

риша Івана Чопика. Желаємо Т-ву найбільшого розвитку і успіху в роботі, щоби просвіта запанувала в кожній укр. громаді і кожній укр. хаті — і ми тут за морем будемо старатися приєднувати „Просвіті“ як найбільше членів, бо лиш через просвіту дійдемо до сили...”

Пишуть з Коннертон, Па.:

„... Повіdomляємо Вас, що на заклик „Свободи“ в Америці, щоби ставати членами Т-ва „Просвіта“ у Львові, ми так й зробили. У нас тут нема ніякого життя, трудно думати про освіту, бо мешкаємо в дуже віддаленім місці від більших міст. Де є ріжнородні клюби і товариства там освітне життя лекше й приступніше а ми тут маленькі числом та живемо в лісах і горах, звичайно як копальняні робітники. Всеж таки бажаємо стати членами „Просвіти“...”

Десь, в Богом та людьми забутих горах та лісових дебрах, тяжко заробляють на хліб насущний наші земляки. Цілий день тріває важка й небезпечна праця. Прийде неділя, відпочинок для тіла. Тоді в пам'яті стає рідний край, рідне село. Туга огортає цих бідних каторжників. Свої далеко, непроглядні океани ділять. Але десь там, недалеко від них є більші центри, більші міста, в яких наші земляки всеж таки лекше живуть. Гуртуються в товариствах і клюбах, часописи й книжки читають. Знають що в світі діється, думками обмінюються, мітінги скликають.

А для цих бідаків нема нічого.

Тяжка, винищуюча робота і раз в тиждень відпочинок, який деколи більше змучить, чим цілотижнева робота. Бо душа мучиться. Її також поживи треба а цеї нема. Сірина, щоденна одноманітність.

І прийшов раз часопис. Рідна газета, своє, українське слово.

Посідали копальники довкола, люльки позакурювали та вуха насторожили. Один в голос читає. Читає поволи,

виразно. Кожде слово треба голосно вимавляти, аби кождий виразно чув та добре розумів.

Пише „Свобода“ про найстарше й найбільше укр. Товариство у Старім Краю, про „Просвіту“...

Згадується рідне село, читальню, сходини, вистави, просвітну роботу, якою не один з цих копальників в своїйому часі займався.

„... Так. Там остали наші брати й сестри. Треба їм допомогти, бодай посередно. Дати їм змогу жити краще, ніж ми тут живемо. І нам треба зі Старим Краєм звязок тримати. Кождий Українець повинен стати членом „Просвіти“.

І вибрали трьох збірщиків: А. Дишля, Г. Захарчука і Д. Томчука, які всіх списали, зібрали гроші та вислали до „Просвіти“. А за якийсь час читали вже письмо від цього Товариства, читали календарі та книжки.

Так зробили всіми забуті 13 копальників з Коннертон, Па.

Член В. Білик з Дітройт, Міш. пише:

„... Я збірки не замикаю, буду старатися приєднувати членів кілька зможу. Я тільки сповнюю свій обовязок зглядом мого рідного Краю та моїх рідних Братів і Сестер. Моїм бажанням є, щоби наші люде жили так щасливо як тутейші Американці. Я вірю, що наше Воскресення близьке...

Бажаю як найкращого успіху на полі просвіти. Бо кому як кому, а нам Українцям, в теперішню пору, треба як найбільше освіти бо далеко ми залишилися по заді від других народів“.

Приєднав 32 членів. Таких людей небагато. І ще називає свою працю скромно: сповненням обовязку.

Е. Шустикевич з Джерзи Сіті:

„... Я був членом минушого року, дістав гарний календар, грамоту і 6 книжочок. Тепер буду кожного року членом „Просвіти“ та буду приєднувати нових членів“.

Член О. К. пише:

„... За минулий рік вислав я одного доляра „Просвіті“ яко членську вкладку і хочу Вам признатися, що стидно мені було, одержавши таку цінну грамоту, календар і пять дуже цінних книжочок. Щоби віддячитися за цей цінний дар за минулий рік, думав я піти поміж наших з надією, що назбираю багато членів. Але завівся, бо багато наших людей забуло за рідний край — доляр у них усе. У них серця закаменіли. Я носив зі собою тоті книжки і кажу: „Дивись, чоловіче, що тобі „Просвіта“ пришле за цих мізерних 2 дол. То декотрі і чути не хотіли... Всеж таки найшов кількох, в котрих палає вогонь любови до тої нашої милої Неньки України“.

Агафія Бундзяк з Нев Гавен, Конн:

„... Мені зійшло кілька вечерів по все таки прибирала 16 членів“.

Селянка зі с. Якубівка п. Городенка, до якої ніхто з нас не звертався, мабуть перечитала в однім з американських часописів заклик, аби вступати в члени „Просвіти“ — завдала собі труда та найшла час не лиш, аби письмо написати та вписати себе в члени, але ще придбала тільки членів. До цього простого а сердечного листа додала китицю засушених квітів. Жіноча, добра душа, в якій палко горить вогонь любови до рідного краю, старалася в міру сил та спроможности, причинитися чимсь хосенним для добра народу. Таку жінку треба поставити як приклад мущинам.

Іван Вовк, предсідник Укр. Шкільного Т-ва в Нью Йорку пише:

„З нагоди концерту, який відбувся тут в Нью Йорку 1. марта в укр. діточій Школі засилаю 13 дол. як прибуток з розпродажі дітьми українських відзнак в користь Т-ва „Просвіти“ у Львові... Не забудемо при всяких нагодах збирати дальше на Т-во „Просвіта“ у Львові та будемо

заохочувати родичів, котрі посилають дітей до укр. Діточої Школи, аби ставали членами „Просвіти“.

Український Демократичний Клуб з Нью Йорку Сіті:

„З нагоди першої річниці свого існування, загальні Збори укр. Дем. Клубу ухвалили виасигнувати зі своєї каси суму двадцять дол. на ювілейний дар Т-ву „Просвіта“ у Львові, щоби бодай трохи причинитися до освідомлення українського робітника та селянина“...

Товариство ім. Т. Шевченка в Нью Йорку, Н. Й.:

„... На нашім місячнім зібранню порушено справу „Просвіти“ у Львові та рішено, щоби наше Т-во взяло участь в збиранню жертв на підмогу „Просвіти“. Тож трьох охочих товаришів взялися за діло, дістали посвідки від Товариства на збирання жертв та зібрали 36 дол. і 50 цт. Збірщики називаються: Михайло Кучма, Дмитро Помийчук та Дмитро Шеремета...“

Т-во „Запорожська Січ“ від. 117. УНС. в Нью Йорку:

„Маю честь повідомити Вас, що наше Товариство ухвалило на річних зборах дати на Т-во „Просвіта“ у Львові суму 25 дол...“

Т-во „Просвіта“ в Нью Йорку — голова Степан Чосник пише:

„Я нище підписаний повідомляю Хв. Т-во „Просвіта“ у Львові, що наше Т-во поручило мені вислати до висше згаданого Т-ва дол. 73 як членські вкладки на біжучий рік за 36 членів“...

Т-во „Могильність“ з Нью Йорку, Н. Й.:

„Як Т-во „Могильність“ так і члени, котрі вступили в тім році до Т-ва „Просвіта“, просять, щоби книжки, які висилаєте членам, вислати до читальні „Просвіти“ в Могильність старій“...

Дуже добрий помисл. Кожний член в Америці дістав грамоту й календар, а книжки їм належні мали бути вислані

до згаданої читальні в краю. Одно булоби тут незручне. Читальня малаби дістати 7 комплетів цих самих книжочок. Тому „Просвіта“, повідомивши Т-во „Могиляниця“ в Нью Йорку, післала цій читальні катальог з тим, що має право вибрати собі до вподоби книжок на суму 50 золотих. Вибрані книжки вислано, а крім цього дістала читальня ще окремо книжочки, як член. В цей спосіб односельчане на еміграції, не забуваючи за рідне село придбали для них маленьку бібліотеку і самі на цьому скористали.

Михайло Паньків з Нью Йорк Сіти:

„Сим повідомляю Вас, що я вислав на „Просвіту“ дар в сумі 10 доларів, які зібрав в часі Різдвяних Свят поміж знакомими...“

Михайло Дроздик з Бронкс, Н. Й.:

„Так як попереднього року, так і цього — приєднав я „Просвіті“ дещо членів, з цєю однак ріжницею, що тим разом був я в силі приєднати дещо більше, а іменно в числі 16 осіб, котрі сейчас зложили свої річні членські вкладки... При цій нагоді прошу ласкаво подати мені ціну в доларовій валюті враз з коштами пересилки, книжок вимінених в залученому списі, котрі бажаю мати в своїй домашній бібліотеці...“

Павло Підгірний з Нортгемптон, Па.:

„... Я був приневолений виїхати на другі плейза, але не повідомив Світле Товариство про зміну адреси, бо не мав запевненої роботи і сталого місця побуту. Посилаю тимчасово одного доляра. На таку цінь, як наша укр. інституція ніколи гроша не жалую, при цім дякую Світл. Товариству за Ваші труди у просвітнім народнім життю“...

Василь Роздільський з Пасаїк, Н. Й.:

„... Висилаю Вам сьогодні 46 дол., які я зібрав від новозорганізованих членів Т-ва „Просвіта“ у Львові, аплікації яких Вам оце й пересилаю“...

А що не кожному і в Америці переливається, тому не міг сам вписатися в члени — бо так зложилося. Але за це сповнив свій обов'язок через приєднання членів. Приєднав 21 членів. На одного чоловіка — гарна робота.

Марія Солонинка секр. „Січі“ — жіноча сотня 7. з Філядельфії, Па.:

„... Несміло пишу, бо не знаю як писати в таку далеку сторону, але пишу, бо знаю, що Ви мені скоро відпишете. Ми задумали цілу нашу сотню записати в члени „Просвіти“ у Львові та посилаємо 5 дол. на вкладку... Може на другий рік наша каса буде стояти краще, то пішлемо більше“.

Т-во „Любов“ з Філя, Па. пише:

„Отсим повідомляю Вас, що Т-во „Любов“ у Філя, Па. жертвує з каси для Т-ва „Просвіта“ суму 10 дол. Також бажаємо для Т-ва „Просвіта“ гарних успіхів в цім році...“

Іван Орлик зі Сан Франціско, Кал.:

„Отсим повідомляю, що слідуєчі старі і нові члени зложили свої вкладки на 1925 рік. Цих 23 доляри залучую в цьому листі. Надіючися, що наша американсько-українська братія направить сего року свою безсоромну байдужність (500.000 українського населення в Америці ледви спромоглися на 500 членів для „Просвіти“) — остаю і т. д...“

Микола Когут, скарбник Читальні ім. Т. Шевченка в Стамфорд, Конн.:

„Отсим подаю Вам до відома, що наша читальня сповнюючи народний обов'язок вислала 2 доляри як членську вкладку поштовим переказом...“

О. Андрій Сарматюк з В. Торонто, Онт. пише:

„В залученню присилаю лісту старих і нових членів Матірнього Т-ва „Просвіта“, які заплатили свої членські вкладки на 1925 р. Гроші в сумі 65 долярів пересилаю поштою. Постараємося вкортці устроїти ще який концерт

на дохід „Просвіти“. Тих 13 дол, це дар для „Просвіти“ — бідний — бо й ми під пору небагаті.

Володимир Г. Коман з Вінніпегу, Ман.:

„... В справі членів я дещо зробив. Я підніс справу в нашій Т-ві Читальні „Просвіти“ у Вінніпегу і по представленню ціли члени поодинокі зложили кілька могли. В будуччині сподіюся придбати ще багато з наших членів“.

Лука Самборський з Вунсокет, Р. І.:

„Я нище підписамий пересилаю 2 доляри, як вступ на членство до „Просвіти“. Я свято розумію, що тільки в просвіті наша будучність — та на жаль — не міг стати членом „Просвіти“ раніше через те, що не вистарчало мені фондів. За те буду старатися на будуче не тільки бути членом, але й членів приєднувати...“

Комітет Несення Помочі Старому Краєви у Вунсокет Р. І.

„Ми нище підписані повідомляємо Хв. Т-во „Просвіта“, що ми вислали Вам підмогу в квоті 7 дол.“

Інститут ім. М. Грушевського в Едмонтон, Альта-Канада.

„В прилозі засилаємо Вам грошовий переказ на 80 дол. 55 цт. яку то суму зібрав заряд Інституту на користь Вашого Товариства ось якими акціями:

I. Зазив до вписування в члени 25·50 дол.

II. Влаштування свят. концерту з рамени

„Рідної Школи“ при Інституті 28·55 „

III. Розігравка 25— „

П. Іван Паснак з Голден, Альта на

У. П. Т. у Львові. 1·50 „

Іванка Подола з Шикаго, Ілл. пише:

„Рівночасно з отсим листом висилаю на Вашу адресу дол. 55·50 (пятьдесятьпять дол. і пятьдесять центів), які зібрала вписуючи в члени Товариства „Просвіти“, беручи по дол. 2. Гроші висилаю поштою“.

Приєднала 28 членів. Чи не гарний вислід праці одної жінки? Не знаємо хто вона є, замужна чи ні. А коли замужна, то її праця тим більше варта, бо попри свої обов'язки найшла ще стільки вільного часу, аби зайнятися з таким гарним вислідом — приєднанням членів. Слава таким жінкам!

Збірщики вкладок.

Низше подаємо спис збірщиків та симпатиків „Просвіти“, які уважали своїм обов'язком не лиш самим записатися, але — по можности — придбати ще можливо велику кількість членів.

Числа різні, є й дуже поважні.

Рекорд зробив „Січковий Базар“ в Нью Йорку, Н. Й., якого співласниками є члени „Просвіти“ Мирон Сурмач і Іван Корилюк. На їхні блянки зголосилося 243 членів на суму 546 дол. „Січковий Базар“ випустив 100.000 блянків, розділених на 4.000 книжечок, з яких кожда містила в собі 25 блянків. Кождий блянк складався з трох частин. Член, який вписався одержував одну частину, як посвідку, друга з назвиском, адресою і зазначеною квотою, відходила до „Просвіти“ а третя вертала до Січового Базару. Кошти цієї акції виносили 296 долярів і 50 центів.

Мимоволі насувається питання, чому таке приватне підприємство, яке не є ніяким філантропійним Товариством, обраховане є на зиск, де ходить о бізнес, значиться, нема ніяких сентиментів ні ніжностей, бо таких інтерес не знає — могло дозволити собі на такий гарний жест?

А інші не спромоглися навіть на це, аби звичайним листом зголоситися в члени та прислати вкладку.

Рекорд зпоміж всіх збірщиків на блянкети „Січового Базару“ зробив п. Василь Білик з Detroit, Mich., який при-

єднав 41 членів, другим є п. Іван Кузик з Аніокс, Бі. Сі. в Канаді. Приєднав 40 членів на 133 дол.

І знова питання: чому ці люде могли аж тільки зробити, а другі ніщо?

На друге місце вибився „Союз Укр. Народніх Товариств“ м. Нью Йорку, який випустив спеціальні вписові картки з написом: Ювілей „Просвіти“ у Львові, з рубриками; назвиско й адреса, членський внесок на 1925, вступний внесок, пожертви. Картки нумеровані. На оборотній стороні є печатка: Союз українських Народніх Товариств міста Нью Йорку — в українській та англійській мовах. „Союз“ приєднав „Просвіти“ 147 американських членів, 6 краєвих членів та 23 жертводавців. Деякі члени складали заразом певну квоту на „дар Просвіти“, інші жертвували не вписуючися рівночасно в члени. Інші знова складали вкладку за когось з рідні або знакового з краю. Всіх грошей зібрав „Союз“ 385 долярів. Не входять тут в рахунок деякі Товариства — члени „Союзу“, які зголосили себе й своїх членів безпосередно.

За „Союзом“ слідує „Об'єднання“ зі 118 членами та 580 долярами, в яких містяться жертви „Об'єднання“ і членів. Товариство видало окрему відозву, в якій закликувало до складання пожертв на „дар Просвіти“. На особливе признание заслуговує „Об'єднання“ через солідне і шкоре надсилання членських зголошень, які напливали зі всіх усядів.

Дуже гарні висліди дала праця деяких інших Товариств та одиниць.

Акція Союзу Укр. Нар. Т-в в Нью Йорку: разом членів і жертводавців 176, з того через

Т-во „Вільні козаки м. Львова	62
Т-во „Вільність“ в Америці	22
Т-во „Зоря“	13

Т-во „Тисьмениця“	15
Т-во „Жіноча Громада“	10
Т-во „Запорожська Січ“	12
Василя Лазуту	10
Др. Л. Цегельського	8
Т-во „Теребовельська Поміч“	7
Івана Мартинця	4
Івана Лищишака	2
Михайла Пораду	2
Т-во „Могильниця“	9

Через „Обеднання“, Philadelphia, Pa, зголосилося 118,

з того більшу кількість членів приєднали :

о. Володимир Сполітакевич, Yonkers, N. Y.	22
о. І. Захарко, Bayonne, N. J.	11
Петро Кирилук, Philadelphia, Pa.	6
П. К., Philadelphia, Pa.	11
„Січ“ ім. Б. Хмельницького, New York, N. Y.	12
о. Йосиф Чаплинський, Perth Amboy, N. J.	6
о. Василь Гривнак, Belfield, N. Dak.	11
Андрій Швець, Blackston, Mass	10
Іван Мельник, Butler, Pa.	16
Іван Чопак, Canonsburg, Pa.	11
Степан Прихода, Centralia, Pa.	12
Микола Шемердяк, Chicago, Ill.	10
Іван Мевкало, Clairton, Pa.	6
Теодор Малігловка, Cohoes, N. Y.	10
Андрій Дишель, Григорій Захарук та Дмитро Томчук, Connerton, Pa.	12
Василь Білик, Detroit, Mich.	41
Андрій Блащук, Detroit, Mich.	5
Інститут ім. Грушівського, Edmonton, Alta.	17
Степан Вишницький, Ethelbert, Man.	13
Семен Олійник, Fort William, Ont.	12

Григорій Пасечка, Hamilton, Ont.	11
Осип Кочан, Joliet, Ill.	7
Микола Грубрин, Minneapolis, Minn.	6
о. Еміль Невицький, Minersville, Pa.	3
Микола Сукар, Montreal, Canada	5
Олекса Григорович, (Mundare) Innisfree, Alta.	10
Осип Мельник, New Castle, Pa.	5
Агафія Бундзяк, New Haven, Conn.	16
Михайло Гандзюк, New York City	15
Братство св. Володимира, New York City	26
Осип Когут, Stuartburn, Man.	12
Іван Корилюк, New York City	8
Мирон Сурмач, New York City	4
Д. Ладік, Plainsboro, N. J.	4
В. Родільський, Passaic, N. J.	21
Антін Когут, Youngstown, Ohio	25
Іван Кулик, Anyox B. C.	40
Мих. Дроздик, Bronx, N. Y.	19
Т-во „Просвіта“, New York, N. Y.	47
Т-во „Жоєбецька Любов“, New York, N. Y.	24
Василь Царабура, Pittsburgh, Pa.	8
Василь Луцишин, Rochester, Pa.	11
Іван Орли, San Frisco, Cal.	10
Н. В. Гавінук, Smoky Lake, Alta.	5
Гриць Мару, Tams, W. Va.	11
Т-во „Просвіта“, Toronto, Ont.	36
Андрій Зварч, Vegreville, Alta.	16
Володимир Г. Коман, Winnipeg, Man.	5
Дмитро Стецків, East Youngstown, O.	10
Іван Гулька, Detroit, Mich.	7
о. Йосиф Пелкович, Boston, Mass.	8
Іванка Подола, Chicago, Ill.	28

Як вступати в члени?

Подати спосіб, при допомозі якого можнаби „Просвіті“ придбати найбільше число членів — неможливо.

Здається людська енергія й дотеп ужили тут всего, аби цю справу поставити якнайкраще. Такий маркантний примір, це акція „Січового Базару“ з Нью Йорку, Н. Й. Мабуть й самі творці цього „драйву“ не думали, що ціла їхня робота дасть аж такий марний вислід. Розіслано 4.000 книжечок а в кожній було 25 блянків. Нехайби лиш кождий, хто дістав книжечку, відорвав перший блянк, виповнив своїм назвиском та переслав з вкладкою до „Просвіти“; нехайби зробив це бодай кождий четвертий збірщик-колектор. Тоді сам „Січовий Базар“ давби 1000 членів. А є їх раітом 215.

Не згадуємо про статті по часописах — а було їх немало; робили заходи в цій справі різні товариства, обговорювано це на зборах, конвенціях і т. д. Вседоронно висвітлила минулорічна брошура ціль й завдання „Просвіти“. Здавалося, що почта буде мусіти возом доставляти посилки з Америки, а дотичний урядник „Просвіти“, який має діл „американських членів“, не дасть собі ради.

Тимчасом листар лиш в ряди-годи пигадував собі, що „є щось з Америки“ а дотичний урядник без помічі давав собі раду.

Що робити, аби приєднати членів?

Хиба одна й виключно одинока відповідь: освідомлювати.

Коли хтось зрозуміє, що це є „Прсвіта“, який її характер, її цілі та завдання, кому та до ого вона служить і т. д., тоді не треба буде нічого робти, бо кожда така одиниця, розуміючи свій обовязок, спенить його без агітації й без намови. „Просвіта“ не є спекляційне Товариство, тому ніяких премій, тощо, своїм членам давати не може;

не є це також Товариство конкуренційне, якому залежить на цьому, аби біля себе згуртувати як найбільше членів (в той чи інший спосіб) зі шкодою для іншого подібного товариства. Не є zarazом товариством, якого існування й діяльність залежне є виключно від жертвенности громадян. Ясне, що без членів не зможе для них працювати, бо їх не буде, а рівночасно не зможе так видатно працювати для нечленів, які не можуть ними стати. Громада, для котрої дане Товариство має працювати, мусить цьому Товариству дати змогу працювати, вона повинна хотіти, аби це Товариство могло працювати. Це ясне, як божий день.

Так само нарід, коли хоче, аби „Просвіта“ могла виповняти гаразд свої завдання й обовязки зачеркнені статутом, мусить старатися, аби як найбільше число громадян стало її членами.

Як ми вже на іншому місці сказали, не є вкладка в „Просвіті“ ніякою жертвою. Кожний член дістає відповідну рівновартість. Що вона не є обрахована аж до послідного centa — це правда, а чому так є, про це широко сказано в попередніх розділах.

Найпростіший спосіб вступити в члени, це — подати листовно імя й назвиско, точну адресу (число дому, вулицю, місцевість і стейт — все по англійськи) та долучити 2 долари вкладки. Малі квоти можна сміло посилати в реджістрованих листах.

Неодин одначе, з цих чи інших причин, цього не робить. З другого боку легше й дешевше висилати збірне зголошення.

Тут треба вже збірщика-колектора.

Можна це зробити всіляко. Трапляються громадяне, які попри свої денні турботи та працю на хліб насущний, находять ще на стільки вільного часу, що приєднують „Просвіті“ членів. Цього року було таких збірщиків доволі по-

казне число. В листі подається назвиска зголошених, точні адреси та висоту зложеної квоти кожного з окрема. Гроші пересилається звичайно окремо через банк, чеком і т. д.

Були також случаї, що дане товариство, на своїх зборах припоручало 2—3 своїм членам зайнятися збіркою зголошень. Виготовлений список пересилано до „Просвіти“ за підписом голови товариства та секретара або скарбника.

Зрештою залежить це від місцевих відносин, від волі й охоти громадян самих, як вони схотять справу цю поладнати. Способів є багато.

Гроші можна пересилати всіляко.

Тут подаємо два случаї, яких належало би вистерігатися :

Не є вказане пересилати гроші поштою, а то тому, що тут на місці перечислюючи їх в золоті дають по дуже низькому курсі. Одна посилка з Канади, зістала виплачена нам по курсі о 50 грошів менше чим був курс на офіційній біржі. Щойно внаслідок реклямації внесеної висилаючим в Канаді зістала ріжниця виплачена.

Є деякі банки, які пересилаючи гроші не подають ніколи від кого вони походять. До таких належить: „United Danzig Korporation“. Банки пересилають zarazом формулярі, в яких просять потвердити їм одержання пересилки. Одну таку посвідку висилає банк тому, хто гроші переслав. В той спосіб Банк та висилаючий знають, що гроші дійшли на місце призначення. Але коли член не подав в листі, через кого гроші пересилає, а банк також не подав від кого гроші походять, то посилка може в „Просвіті“ лежати й пів року, заки виясниться, хто та на що гроші переслав. З цього виходять непотрібні непорозуміння та задержка у висилці грамоти та книжок.

Тому треба в листі все подати кілько та через кого гроші пересилається, а від банку вимагати, аби подав назвиска й місцевість висилаючого.

При збірних посилках треба зазначити, чи грамоти, календарі і т. д. висилати на одну та на чию адресу, чи висилати кожному членови окремо. Для Т-ва не є це річ маловажна, бо легше й дешевше зробити та вислати один пакунок для 10 членів, чим 10 пакетів для кожного члена окремо й то оплачено.

Дуже важною річю є адреси.

Адреси треба все подавати в англійській мові. Дуже уважати треба на писарські знаки, як точка та протинка, які, як відомо, мають своє значіння при назві місцевости та стейту. З причини хибної адреси трапляються звороти посилок, а через це неоправданий жаль до Товариства.

Як вже в кількох місцях згадано, дістає кождий член календар та 5—6 книжечок, а нові крім цього ще грамоту.

Цього року цілий наклад календаря вичерпався так, що члени, які зголосилися в липні, не могли вже календаря дістати. Замість цього дістали вони три книжочки у рівній вартости. Тому повинні члени у власному інтересі глоситися вчасно.

Так звані членські книжочки належать до „Народної Бібліотеки“. Є при Матірнім Т-ві окрема комісія, яка має за завдання випускати що якийсь час одну таку книжочку. Не виходять вони відразу, але через цілий рік так, що може трапитися, що член дістане послідну книжочку аж з початком другого року. Мабуть про це много членів не знає, бо був случай, що навіть один видний громадянин з Америки підніс закид, що не одержав з „Просвіти“ книжочок. Факт цей мав місце в половині цього року. З другого боку треба мати на згляді це, що годі кожду книжочку, коли лиш вийде з друку, негайно висилати. Приміром член, який зголосився у січні дістає окремо календар та окремо грамоту. Обі посилки поручені, тому коштують більше як подвійно (всі американські посилки висилається рекомандовано, бо

були випадки, що вони не доходили до адресатів). Колиби хотілося ще кожду книжочку, як лиш вийде, сейчас вислати членови (а виходить їх 5—6 в рік, та кожду вислати порушено), то тоді на саму лиш поштову оплату пішлаби половина вкладки.

Тому, знаючи це, треба бути виrozumілим а заразом певним, що кожний член своє дістане.

Не слід забувати також про кождочасну зміну адреси. Повідомити про це хиба не тяжко, а можна заздалегідь оминути багато непотрібних коштів та неприємностей. Вертають посилки, бо під поданою адресою нема вже члена.

Часом голоситься член, якого імя та призвище є у нас занотоване, але адреса є цілком чужа. І тоді не знати, чи це є цей самий член, лиш адреса змінена, чи всеж таки цілком новий член. І знова треба питати та знова непотрібна задержка.

Цих декілька вказівок повинні члени придержуватися в інтересі товариства й власному.

„Дар Просвіті“.

Одинокий раз в рік, 8. грудня, звертається Т-во „Просвіта“ до своїх членів з відозвою жертвувати щось на цілі „Просвіти“.

Цей день — то уродини Товариства.

Сумно вже це, що в цім дні „Просвіта“ мусить звертатися з відозвою. День уродин чи імянин наших близьких маємо все в памяті, й коли цей день приходить, то ми без чужої пригадки а вже рішучо без пригадки цього, хто обходить свої уродини, стараємося якимсь дарунком зазначити свою любов чи пошану до нього.

На жаль день уродин нашого найстаршого Товариства не вбився нам ще досі так сильно в память, аби ми без пригадки про цей день памятали.

І тому „Просвіта“ що року пригадує українському громадянству цей день.

Кому це Товариство рідне та близьке, той не повинен за цей день забути, не повинен зазиву лишити без відгону, та в міру своєї спроможности заманіфестувати свою любов та симпатії якимсь датком.

Товариство звертається з проханням з конечности. Це стане зрозуміле, коли пригадаємо собі про ці всі завдання, які Товариство має до сповнення а які — майже всі — вимагають матеріальних вкладів. Кілько нпр. приходить прохань о дарову висилку книжок. Майже зі всіх сторін, де є наші емігранти, які не є в спроможі закупити собі якоїсь кількості українських книжок — а вони жаждуть свого слова — приходять такі письма. Відмовити годі, бо на це є „Просвіта“, але з другого боку треба взяти під увагу, що є це розхід без покриття, убуток, який треба в якийсь спосіб вирівнати.

Правда, має „Просвіта“ свої маєтности, фільварок в Милованю та троха землі в Грабівці, от якби ферма пересічного канадійського фермера. Але не треба забувати, що це все підчас війни зістало майже до тла знищене так, що при такому стані річи буде „Просвіта“ ще довгі літа мусіти докладати, заки до Т-ва буде напливати якийсь дохід. Інвестиції є конечні а потрібного капіталу нема.

Таких прикладів, де Товариство мусить щось видати без покриття можнаби навести безліч.

Тому для вирівнання цих убутків звертається „Просвіта“ раз в рік до громадян зі зазивом о дар.

Ніколи ще зазив цей не остав без відгону.

Висліди жертвенности були ріжні. Цього року дав сам край поверх 25.000 золотих, отже кругло 5.000 доларів.

Це жертвував край в голодному році.

Американські Українці жертвували 674 доларів, що виносить яких 3.900 золотих.

Українців під Польщею рахують на 7 мільонів, в Америці поперх 1 мільон.

Процентова квоти булиби рівні, але не є вони рівні з огляду на матеріяльний стан. У нас навіть без голодного року, селянин чи робітник, а навіть робітник кваліфікований, не зможуть заробити стільки, кілько зарабляє робітник в Америці.

Умовини й висота зарібку в Америці є багато краші, цього ніхто й не думає заперечувати, тим самим можнаби сподіватися від наших заокеанських земляків більшої жертвенности. Колиби ми від цієї суми відняли ще жертви „Об'єднання“, яке само дало поперх 150 доларів — то „Дар Просвіти“ з Америки виглядавби дуже мізерно.

Відповісти на питання, чому так мало жертводавців й так мало жертв — так само трудно, як відповісти на питання, чому Америка дала так мало членів? Хоч на перше питання відповісти легше, бо тут жертводавець не дістає вже нічого, хиба подяку на письмі.

Кажуть „знаючі“ люде, що Край принесе цього року „Просвіті“ в дарі 80—100.000 злотих т. зн. 16—20.000 дол. За Америку таких „пророків“ не чути. Але каже рахунок, й то дуже скромненький рахунок, що колиби кождий Українець з Америки жертвував „Просвіті“ одного centa, то дало би це суму 12.000 доларів.

Трудно знати — може буде 120.000 доларів?!

„Віднова Дому“.

Трафиться найпоряднішому чоловікови чи установі, товариству якомусь, що погоріє, або инша біда причіпиться.

Найшла біда й на будинок „Просвіти“. На обгортці

минулорічної брошури можна було бачити будинок цей в цілій його обідраній величі. Будинок двоповерховий з трема фронтами. Старенький вже, підтоптався.

Сьогодні в одній частині другого поверха знаходиться серце й мозок культури й освіти українського народу.

В Америці для такої інституції, на цьому місці, побудовано би 20-поверховий хмародер з мармуровими коліюндами, з ліфтами звичайними і експресовими, з вигідними та просторими апартаментами й численними салями для урядовців. Зараз ціла ця інституція дуситься в трьох маленьких і двох більших салях. Чи слово „дуситься“ не є жарке, можна переконатися бодай з того, що сам книжковий відділ має 7 магазинів — а здалося ще більше. А є чейже ще інші відділи, які повинні мати відповідну просторонь. Місця цього нема, так, що один другому мимохіть перешкадає.

Від 8-ої години рано до пізнього вечера, а не раз до пізньої ночі, кипить праця, майже що дня відбуваються якісь засідання, збори, наради.

Заки до цих комнат хто зайде, мусить перейти покручені коридори й коридорчики, драпатися неvigідними темними сходами. Трудно — так колись будували. Зайшов раз в червні цього року один член з Нью Йорку та таки добре накрутився по будинкові, заки до „Просвіти“ потрапив.

Так цей будинок собі стояв, службу свою робив, ніхто його не ремонтував, а зуб часу, дощі, сніг, сонце робили своє. Облазила з нього чимраз більше зверхня поволока. До цього найшовся нелюд, який осінню 1923 р. вложив в електричний годинник бомбу. Експльозія зрушила частиною будинку від Ринку, та зробила чимало шкоди в сходовій клітці.

Цього року мусіла „Просвіта“ приступити до віднови. Найкраще було би будинку не відновлювати, а таки цілком

розібрати, а на цьому місці побудувати нову, модерну будівлю. Але — повторюємо — ми є Українці, та живемо не в Америці.

За всяку ціну мусілося відновити фасад від Ринку, з якої опадав тинк, крім цього треба було уважати та оставити в дотеперішному виді різні штукатурії та емблеми, які з огляду на старовинність, як пам'ятки, мусіли такими остати. До того треба було скріпити залізними шинами фронтів стіни від Ринку на другому поверсі (якраз там, де міститься „Просвіта“), та помалювати, для законсервування, дах.

Фронти від вулиці Руської та Бляхарської, та репарації в нутрі будинку, мусілося залишити — з браку фондів — на другий рік.

Кошти цих невеликих робіт обраховано на 16.000 золотих (троха більше, чим 3.000 доларів). Але вже під час робіт показалося, що кошти переступлять висоту сподіваних видатків.

Акція за пожертвами на „віднову дому“ була започаткована ще минулого року. З моментом, коли до віднови фактично приступлено, поплили датки обильніше, але все таки не в цій мірі, аби покрити всі зобов'язання, які ремонт за собою потягає.

Робіт застановити не можна, фондів під рукою нема, тож затягається короткотермінові позички на великий процент. Всеї потрібної суми край дати не може, бо не в силі. Роботи, проєктовані на цей рік будуть доведені до кінця.

На цю пекучу потребу Товариства члени з Америки майже не відгукнулися. І трудно надіятися, аби вони змогли чи схотіли ще цього року дещо в цій справі допомогти.

Датки на віднову дому „Просвіти“ прислали лиш 2 наші члени а то: п. В. Казанівський власник книгарні і п. В. Довганик оба з Вінніпегу, Ман. по одному долярови.

Але остаються ще два фронти та середина, на які мусить прийти черга в слідуючому році. Мусить прийти, бо хто сказав „а“ мусить сказати „б“, по друге навіть з естетичних оглядів не можна дозволити на це, аби одна стіна була відновлена а дві інші аби аж били в очі кожного своєю мізерією. Зрештою львівський магістрат подав до відома Товариству, що з оглядів будівляних, та з огляду на безпеку життя віднова мусить бути переведена, инакше переведе ремонт сам на кошт „Просвіти“. Кільки такий ремонт коштував би, можна собі представити.

Тому звертаємося з проханням до наших земляків в Америці, з огляду на вагу справи та недалекий час, піти Товариству в цьому трудному ділі на стрічу. Головно звертаємося до цих наших симпатиків, які приєднуванням членів виказали тільки любови та прихильности для Товариства.

Найменша лепта буде з подякою прийнята.

Одного цента денно для „Просвіти“!

В переїзді через Львів, зайшов якимсь літом цього року до „Просвіти“ один член з Америки. В балачці, в якій він цікавився головно американськими членами, та пізнав цілу незavidну мізерію в порівнанню з кількістю краєвих членів, на запит, яка може бути причина цього сумного явища та який спосіб можнаби запропонувати, аби більша кількість наших емігрантів в Америці вступила в члени „Просвіти“ — сказав він таке:

„Американці, а тепер вже й наші емігранти, це нарід практичний та ощадний. Попри це радо дає на різні краєві цілі та від цього обовязку рідко хто відтягається. Правда! Нераз трудно витягнути з кишені навіть 50 центів, але це може кожному трапитися. Крім цього маємо різні свої обовязки, які потягають за собою видатки. Але порадьте їм так: Нехай кождий справить собі глиняну скар-

бонку, або бляшане пуделко, напише на ньому „Просвіта“ тай нехай кожного дня кидає до середини одного centa. Одного centa денно заощадити легко, навіть найбільше потребуєчому. Тут вже хіба трудно комунєбудь сказати, що не може того зробити. По році має більше як три і пів доляра та з легким серцем, як одноцентові ошадности, може переслати до „Просвіти“. В цій квоті буде мати вже вкладку, дар „Просвіти“ та дар на „віднову“.

Кождий викидає денно більше як одного centa і то цілком непотрібно — но а хіба на культурно-освітні цілі для свого народа й для себе самого можна денно centa жертвувати? Скарбонка коштує пару центів та може служити довгі літа а з кінцем року, коли прийде час відновити чи зложити свою вкладку, ніхто навіть не спостережеться, як буде мати готові гроші. Треба лиш хотіти“.

На нашу замітку, що в такому разі „Просвіта“ мусілаби слідуєчого року остати без членів — відповів проєктодавець.

„Ця моя рада не є для всіх, бо хто хоче і почувається до обовязку, цей як й дотепер, у свій час вкладку перешле. Ще цих два доляри не буде йому так тяжко видати. На слідуєчий рік кождий повинен, як звичайно, переслати 2 доляри й якийсь дар, а вже ці одноцентові ошадности буде мати готові на 1927 р. З кінцем 1926 р. відчинить скарбонку та ані не спостережеться, як дешевим коштом і трудом дійшов до потрібної квоти“.

Цей проєкт нашого американського члена подаємо під розвагу. Проєкт має за собою всі дані до реалізації. Зробити це не трудно. Треба лиш трошки доброї волі. Практичний це проєкт. Без труда можуть його перевести в діло навіть діти. А тоді будемо мати трохи більше молодих членів як двох. Можна цей проєкт ще инакше перевести. Можна на 1926 р. переслати до „Просвіти“ рівновартну

квоту — а з кінцем 1926 р. ці одноцентові ощадности взяти собі для вирівнання цього видатку з початком року. Так що вже в слідуючій році можуть бути такі „одноцентові“ члени.

Всіх таких членів, які перешлють тільки центів, кількоє днів в році оголосимо в слідуючій брошурі окремо. Лиш треба в листі виразно зазначити, що це голоситься член з „одноцентовими ощадностями“.

Ви́каз „Дару Просвіті“.

	дол.
о. Кінаш Максим, Philadelphia, Pa.	5.—
„Українська Січ“, Clifton, N. J.	10.—
Кумка Михайло, Winnipeg, Man.	1.—
Харук М. Winnipeg, Man.	10.—
Олінський Дмитро, Fulton, N. Y.	1.—
Блащук Андрій, Detroit, Mich.	1.—
о. Сембратович Лев, Detroit, Mich.	1.—
„Об'єднання“, Philadelphia, Pa.	50.—

Збірка Гандзюка Михайла, New York City:

Брацтво св. Андрія Перв.	20.—
Дідоха Теодор	3.—
Лазорчик Іван	2.—
Павлик Даниїл	2.—
Гандзюк Михайло	2.—
Дубас Андрій	1.—
Верескла Кирило	1.—
Биндас Даниїл	1.—
Бурак Олекса	1.—
Стирка Михайло	1.—
Бугера Басиль	1.—
Цомпель Яків	1.—
Зятник Павло	1.—
Босий Василь	1.—
Стефанів Федь	1.—
Фединяк Микола	1.—
Пиритко Теодор	1.—
Наконечний Олекса	1.—
Гарко Михайло	1.—
Данилик Микола	1.—
Кріль Прокіп	1.—

	дол.
Биндас Терентій	1—
Виткович Микола	1—
Цючуна Іван	1—
Гнатьяк Іван	1—
Фединяк Дмитро	1—
Зборовський Іван	1—
Пийко Титус	0:50
Павлик Даниїл	1—
Лазорчик Іван	1—
Вільховий Петро	1—
Глюд Василь	1—
Лешко Іван	1—
Биндас Даниїл	1—
Верескла Кирило	1—
Виткович Микола	1—
Малищак Пилип	1—
„Жеребецька Любов“, New York, N. Y.	25—
„Український Демократичний Клуб“, New York City	20—
„Комітет несення помочі Стар. Краєви“, Woonsocket, R. I. за 1923 р.	10—
Орлик Іван, San Francisco, Cal.	2—
Степаненко Микита, San Francisco, Cal.	3—
Бас Петро, Chicago Ill.	10—
„Комітет несення помочі Стар. Краєви“, Woonsocket, R. I.	7—
Паньків Михайло, New York City, (збірка)	10—
Збірка Володимира Комана, Winnipeg, Man:	
Кавчук Михайло	0:25
Блажкевич Юрій	1—
Градовий Василь	0:25
Господин Андрій	0:50
Гомуляк Дмитро	0:50
Пасічний Степан	0:50

	дол.
Кулинич Іван	1'—
Коник Теодор	0'50
Кравчук Євген	0'25
Цвях Василь	0'25
Косаренко Степан	0'25
Бачинська Анна	0'30
Квасниця Степан	0'50
„Провидіння“, Philadelphia, Pa.	23'—
Т-во „Любов“	10'—
„Аматорський Кружок“, East Youngstown, Ohio	5'—
Стецьків Дмитро,	1'—
Білан Василь,	0'50
Кашевка Петро,	0'50
Укр. Народний Дім, Tolstoi, Man.	2'—
Інститут ім. М. Грушівського, Edmonton, Alta.	52'95
Через „Об'єднання“ у Philadelphia, Pa.:	
Чіпп Тома, New York City	1'—
Павчак Яків, Joliet, Ill.	1'—
Кочан Осип,	1'—
Гуцул Микола,	1'—
Болехівський Михайло, Joliet, Ill.	1'—
Й. Преосв. о. Др. Богачевський Конст. єпископ, Philadelphia, Pa.	14'—
Читальня ім. Др. Т. Окуневського, Meacham, Sask.	1'—
Т-во „Могильниця“ New York, N. Y.	10'—
Васильків Андрій	3'—
Лужецький Матвій	3'—
„Січовий курін“, W. Toronto	13'—
„Відділ Оборони України“, Lankaster, N. Y.	10'—
„Запорожська Січ“, New York, N. Y.	25'—
„Об'єднання“, Philadelphia, Pa.	26'—
„Об'єднання“,	4'50

	дол.
„Обєднання“, Philadelphia, Pa.	42—
Дирий Андрій, Passaic, N. J.	3—
Константинович Теодор, Passaic, N. J.	3—
Погрішук Данило, Passaic, N. J.	1—
Филь Михайло, Passaic, N. J.	1—
Бат Іван, Clifton, N. J.	1—
Любарський Семен, Clifton, N. J.	2—
„Укр. шкільне Т-во“, (збірка дітей), New York City .	13—
Григорович Олекса, Innisfree, Alta.	5—
„Січ“, сотня 14 ім. І. Гонти, Chicago, Ill.	8—
Гультай Микита, Joliet, Ill.	1—
Дутка Петро, Joliet, Ill.	1—
„Січ“ сотня 11, Chester, Pa.	8—
Медвідь Олекса, New York, N. Y.	1 50
Павчук Василь, Prince Rupert, B. C.	1—
„Т-во ім. Т. Шевченка“, Vegreville, Alta. (Зварич, збірка)	5 50
Укр. Запомогове Т-во ім. Шевченка, (збірка М. Кучми, Д. Помийчука і Д. Шеремети), New York, N. Y.	43 50
Євчук Дмитро, East Youngstown, Ohio	2—
„Обєднання“, Philadelphia, Pa.	8—
Ткачук Андрій, Clifton, N. J.	1—
„Обєднання“, Philadelphia, Pa.	21—
Могила Степан, New York, N. Y.	1—
Дячик Гринько, „ „ „	0 50
Марчак Гнат, „ „ „	0 50
Кудлак Михайло „ „ „	1—
Кулинич Яків „ „ „	2—
Кузів Роман, Bronx, N. Y.	1—
Г. К., „ „ „	1—
Кіт Олекса, New York, N. Y.	1—
Кузів Юліян, „ „ „	1—
Сурмач Мирон „ „ „	2—

					дол.
Могила Степан, —	New York, N. Y.	.	.	.	1'—
Яновський Тимотей,	"	"	"	.	0'50
Могила Сидонія,	"	"	"	.	0'50
о Підгорецький Микола,	"	"	"	.	3'—
Марфей Василина,	"	"	"	.	0'25
Шевців Микола,	"	"	"	.	1'—
Мидинський Дмитро,	"	"	"	.	0'25
Шустка Н.,	"	"	"	.	0'25
Всилинюк С.,	"	"	"	.	0'25
Пасічник Антін,	"	"	"	.	1'—
Хома Іван,	"	"	"	.	0'50
Кшевінський Л.,	"	"	"	.	1'—
Дрозда Катерина,	"	"	"	.	1'—
Хома Володимир,	"	"	"	.	1'—
Демкович Олекса,	"	"	"	.	1'—
Закалюжний Нестор,	"	"	"	.	1'—
Тураш Микола,	"	"	"	.	1'—
Бабяк Марія,	"	"	"	.	1'—
Давидів Марія,	"	"	"	.	1'—
Кухар Олександра,	"	"	"	.	1'—
Добрянський Микола,	"	"	"	.	1'—
Тичинський Петро,	"	"	"	.	0'50
Гандзюк Михайло,	"	"	"	.	1'—
Генсьорський Степан, Chicago, Ill.	.	.	.	.	1'—
Білобривка Йосиф, Detroit, Mich.	.	.	.	.	3'—
„Комітет Рідної Школи“, Amsterdam, N. Y.	.	.	.	.	20'—
Чучман Василь, Connerton, Pa.	.	.	.	.	5'—

Спис членів.

Зєдинені держави.

Akron, Ohio.	дол.		дол.
Гирак Михайло	2—	Борис Петро	2—
Allentown, Pa.		о. Захарко Іван	2—
Горожанський Клюб	25—	Лабай Іван	2—
Amherst, Mass.		Липа Степан	2—
Болюх Василь	2—	Маньків Олекса	2—
Amsterdam, N. Y.		Рейтар Андрій	2—
Мельничук Михайло	2—	Стахів Ілля	2—
Чучман Василь	2—	Щомак Стах	2—
Ansonia, Conn.		N. Bedford, Ind.	
Андрушко Іван	2—	Филипович Дмитро	2—
Гуцуляк Іван	2—	Belfield, N. Dak.	
Домарецька Йосифіна	2—	о. Гривнак Василь	2—
Королишин Теодор	2—	Blackstone, Mass.	
Мазурак Анна	2—	Швець Андрій	2—
Наджога Гринько	2—	E. Blackstone, Mass.	
Радзик Іван	2—	Свинарчук Василь	2—
Astoria L. I., N. Y.		Bloomfield, N. J.	
Климишин Антін	2—	Др. Цегельський Льонгин	2—
Олійник Григорій	2—	Boston, Mass.	
Aurora, Ill.		Камінський Михайло	2—
Зелинський Іван	2—	Кузь Дмитро	2—
Bayonne, N. J.		Музика Олена	2—
Білянський Михайло	2—	о. Пелехович Йосиф	2—
Бибель Теодор	2—	Сілінський Данило	2—
Бирич Андрій	2—	Чопик Степан	2—

Bronx, N. Y.

	дол.
Боднар Матвій	2.—
Велитко Василь	1.—
Дроздик Катерина	1.—
Дроздик Михайло	1.—
Зазуляк Михайло	1.50
Нижникевич Йосиф	2.—
Плескун Олекса	2.—
Сидор Йосиф	1.—
Фаренчак Андрій	2.—

Brooklyn, N. Y.

Брусак Йосиф	2.—
Гаврис Павло	2.—
Зиблікевич Василь	2.—
Ліга америк. горожан укр. походження	
о. Лотович Володимир	2.—
Швець Дмитро	2.—

Buffalo, N. Y.

Кулика Степан	2.—
Шеремета Володимир	2.—
Т-во ім. о. Нижанковського	

Butler, Pa.

Зальопаний Іван	2.—
о. Климович Григорій	2.—
Кравець Олекса	2.—
Луківський Михайло	2.—
Марків Михайло	2.—
Марків Павло	2.—
Марчишин Іван	2.—
Мельник Іван	2.—

дол.

Слободзян Йосиф	2.—
Яхвяк Михайло	2.—

Canonsburg, Pa.

Грицько Петро	1.50
Дунда Андрій	1.50
Зубенко Степан	1.50
Мирга Іван	1.50
Хорват Петро	1.50
Хруник Іван	1.50
Свідерський Данило	1.50
Фурман Іван	1.50
Чопак Іван	1.50
Чопак Петро	1.50

Carnegie, Pa.

Ялечко Степан	1.—
-------------------------	-----

Centralia, Pa.

о. Боярчук Осип	2.—
Бродич Михайло	1.—
Височанський Петро	2.—
Дудун Степан	1.—
Ковальчук Микола	1.—
Комарницький Мирон	2.—
Михайлечко Михайло	1.—
Петрович Василь	2.—
Прихода Степан	2.—
Савчук Ілля	2.—
Солоп Лаврентій	1.—
Цабан Теодор	2.—
Чепа Іван	2.—

Clairton, Pa.

Мевкало Іван	2.—
------------------------	-----

Плавяник Андрій 2.— дол.

Cleveland, Ohio.

Брацтво Василя Велик. . 10.—

Clifton, N. J.

Бат Іван 2.—

Долішний Михайло . . . 2.—

Йовік Іван 2.—

Любарський Семен . . . 2.—

Маїк Михайло 2.—

Савків Ігнатій 2.—

Suess Антонина 2.—

Ткачук Андрій 2.—

Cohoes, N. Y.

Апостол Лев 2.—

Апостол Михайло 2.—

Афінович Антін 2.—

Білінський Пилип 2.—

Брацтво св. Петра і Павла 10.—

Глушка Андрій 2.—

Гувинович Михайло 2.—

Заблоцький Микола 2.—

Зазуляк Ілько 2.—

Зальопаний Данило 2.—

Малигловка Теодор 2.—

Михаляк Михайло 2.—

Недільський Гриць 2.—

Петрик Михайло 2.—

Посід Дмитро 2.—

Ракочий Петро 2.—

Столяр Іван 2.—

Ukr. Amer. Citizens Club 5.—

Connerton, Pa.

дол.

Ганчак Михайло 1'60

Гнатюк Яків 1'60

Голуб Іван 1'60

Дишель Андрій 2.—

Дячук Степан 1'60

Захарук Григорій і Марія 1'60

Заходник Іван 1'60

Капльавка Андрій 1'60

Томчук Дмитро 1'60

Фірман Роман 1'60

Формусяк Александер . 1'60

Шеременда Марко 1'60

Desloge, Mo.

о. Лукавський М. М. . . . 3.—

Des Moines, Iowa.

Мельник Андрій 2'50

Detroit, Mich.

Андрушишин В. 2.—

Бабій Михайло 2.—

Білик Василь 2.—

Білобривка Йосиф 2.—

Біловус Павло 2.—

Блащук Андрій 2.—

Боднарчук Павло 2.—

Бойко Яків 2.—

Борівець Василь 2.—

Броватий Михайло 2.—

Війтович Тимотей 2.—

Грибик Іван 2.—

Гулька Іван 2.—

	дол.		дол.
Деркач Антін	2'—	Ємчук Карло	2'—
Заблоцький Михайло	2'—	Тимочко Яків	2'—
Заблоцький Лев	2'—	Брацтво св. Йоана Кре-	
„Запорожська Січ“	15'—	стителя	
Ковальчук Павло	2'—	Круковський Петро	2'—
Козелько Михайло	2'—	Мамалига Микола	2'—
Котович Андрій	2'—	Чернечук Олекса	2'—
Курильцьо Петро	1'—	Чернечук Федір	2'—
Лебедь Семен	2'—		
Ліщук Юрій	2'—	Duguesne, Pa.	
Лисак Е.	2'—	Вітів Олекса	2'—
Лозовський Григорій	2'—	Говдиш Іван	2'—
Мельник Іван	2'—	Дмитришак Теодор	2'—
Микитюк Антін	1'—	Мулів Михайло	2'—
Микитюк Омелян	1'—		
Мохорук А.	2'—	Eddington, Pa.	
Нирчак Василь	2'—	Лехман Іван	2'—
Погребеник Семен	2'—		
Портей Михайло	2'—	Elizabeth, N. J.	
Починок Тимотей	2'—	Палажій Гнат	2'—
Руснак Симеон	2'—		
Сенів Олекса	2'—	Elmira, N. Y.	
Сеньчук Тимко	2'—	Бубняк Антін	2'—
Сербай Василь	2'—		
Спендак Ілля	2'—	Ford City, Pa.	
Сусак Іван	2'—	Дуткевич Михайло	1'—
Татарин Василь	2'—	Окаль С.	1'—
Татарин Іван	2'—		
Тригук Ілько	2'—	Fulton, N. J.	
Федорів Іван	2'—	Бедзіш Григорій	2'—
Шумило Іван	2'—	Олінський Дмитро	2'—
Юркевич Д.	2'—		
		Girard, Ohio.	
		Іванчак Михайло	2'—
		Кравець Іван	1'50

Gorham, N. Dak.	дол.	Chicago, Ill.	дол.
Басараба Михайло	2—	Білянський Михайло	2—
Ганюк Василь	2—	Брацтво св. Стефана	20—
Загурський Петро	2—	Гавришків Василь	2—
Івонюк Антін	2—	Гавришків Ілько	2—
Івонюк Іван Н.	2—	Грабинський Дмитро	2—
Івонюк Симеон	2—	Генсьорський Степан	2—
Івонюк Степан	2—	Міськевич Василь	2—
Кордон Петро	2—	Романюк Ілько	2—
Осадчук Василь	2—	Др. Скечар Г.	2—
Солтис Михайло	2—	„Січ“ ім. Б. Хмельни-	
Greenwich, Conn.		цького, сотня 15 а	25—
Гуцалюк Микола	2—	„Січ“, сотня 14 а	2—
Hamtramck, Mich.		Синицький Ілля	2—
Дидів Я.	2—	Шемердяк Катерина	2—
Ішук Петро	2—	Шемердяк Микола	2—
Козіброда Іван	2—	Шпурлюк Олекса	2—
Курчак Іван	2—	Укр. амер. горожанський	
Литвин Теодор	1—	Клюб	25—
Степко Константин	1—	Українське Т-во „Січ“	2—
„Січ“, сотня 2 а	25—	Бас Петро	2—
Триндоський Григорій	2—	Градовський Андрій	2—
Юськів Гринько	2—	Заплатинський Степан	2—
Качмар Степан	2—	Засадна Марія	2—
Романюк Панько	2—	Івахнюк Андрій	2—
Hastings on Hudson, N. Y.		Канюк Софія	2—
Серединський Степан	2—	Клим Михайло	2—
Chester, Pa.		Кошинський Т.	2—
Кіцак Іван	2—	Кравець Терян	2—
„Січ“, сотня 11-а	2—	Кушнір Іван	2—
Чопик Іван	2—	Логанський М.	2—
		Майорчик Михайло	2—
		Марущак Іван	2—

	дол.		дол.
Музика Анна	2.—	Кочан Осип	2.—
Др. Назарук Осип	2.—	Павчак Яків	2.—
Подола Тома	2.—		
Сальдаш Михайло	2.—	Kearny, N. Y.	
Фединський Максим	2.—	Мороз Павло	2.—
Фільварків М.	2.—	Lackawanna, N. Y.	
Фтомин М.	2.—	Строгуш Филип	2.—
Хорват Ст.	2.—	Lancaster, N. Y.	
Чуба Михайло	2.—	Відділ Оборони України 10.—	
Чуба Семен	2.—		
Яворський Йосиф	2.—	Lyndora, Pa.	
Яворський Михайло	2.—	Жеребецький Василь	2.—
Яечник Дмитро	2.—	Кананчик Семен	2.—
		Лучка Василь	2.—
Jersey City, N. J.		Нагрибецький Іван	2.—
Білоган Осип	2.—	Пінський Йосиф	2.—
Брацтво св. Івана Хре-		Проць Михайло	2.—
стителя	5.—	Majestic, Ky Pike Co.	
Гузар І.	2.—	Ватраль Григорій	2.—
Гуменюк Григорій	2.—	Mattapan, Mass.	
Жарський І.	2.—	Майброта Софрон	2.—
Мазур А.	2.—		
Піддубишин Кирило	2.—	Mc. Kees Rocks, Pa.	
Стеткевич Йосиф	2.—	Бабушка Михайло	1.—
Угорчак Семен	5.—	Баран Григорій	2.—
о. Улицький Александер	2.—	Кіналь Іван	2.—
Шемлій Григорій	2.—	Костецький Симон	2.—
Шустикевич Григорій	2.—	Куцій Теодор	1.—
		о. Пик Александер	2.—
Joliet, Ill.		Шабатура Гринько	1.—
Болехівський Михайло	2.—		
Гультай Микита	2.—	Milville, N. J.	
Гуцул Микола	2.—	Копитко Іван	2.—

Minneapolis, Minn.

дол.

Гайва Петро	2—
Грубрин Микола	2—
Колтик Дмитро	2—
Коцюба Іван	2—
Коцюба Степан	2—
Шмігановський Іван	2—

Minersville, Pa.

о. Держирука Володимир	1 50
о. Невицький Еміль	2—
Сухан Юрій	1 50

Neffs, Ohio.

Кошіль Гринько	3—
--------------------------	----

New Brunswick, N. J.

Чорненький С.	2—
-----------------------	----

New Castle, Pa.

Базилінський Никифор	2—
Ковальчук Іван	2—
Лазута Максим	2—
Мельник Осип	1—

New Haven, Conn.

Бундзяк Агафія	2—
Липцан Атаназій	2—
Матвійчук Петро	2—
Плугівський Іван	2—
Серетна Марія	1—
Серетний Михайло	1—
Сташишин Гринько	2—
Стасюк Карло	2—
Фармаркіс Марія	2—
Чайківський Іван	2—

Newark, N. J.

дол.

Арцішевський Й.	2—
Жіноча Громада ім. О. Бесарабової	25—
Маселко Теодор	2—
Пасічник Михайло	2—

New York, N. Y.

Абрагамовська Стефа	2—
Абрамчук Павло	2—
Антошків Василь	1 50
Бабінець Іван	1 50
Баляс Онуфрій	2—
Баляс Сенько	1 50
Баран Микола	2—
Беднарчук Микола	2—
Безкоровайний Теодор	2—
Биндас Даниїл	1 50
Бобик Михайло	2—
Богулевич Василь	1 50
Боднар Іван	1—
Боднар Михайло	2—
Бойко Олекса	1 50
Бойко Петро	2—
Бориняк Панько	2—
Боршовський Константин	1 50
Босий Василь	1 50
Брацтво св. Володимира	25—
Брицький Антін	2—
Буговський Степан	2—
Бугера Іван	1 50
Будзяк Юрко	2—
Ваврів Йосиф	2—

	дол.		дол.
Варениця Павло	2'—	Гринівський Михайло	2'—
Васильків Андрій	2'—	Гриник Іван	2'—
Васильців Йосиф	1'50	Гузар Ілля	2'—
Верескла Кирило	2'—	Гаврада Семко	2'—
Вільні козаки м. Львова	20'—	Гайда Микола	2'—
Винник Гарсей	2'—	Гелецький Григорій	2'—
Витрикуш Теодор	1'50	Гелецький Іван	2'—
Вишньовецький Евстах	2'—	Грухівський Данило	2'—
Волощук Лев	2'—	Гула Андрій	2'—
Вишинський Іван	1'50	Гула Дмитро	2'—
Гаврилів Михайло	2'—	Гула Микита	2'—
Гаврилович Михайло	1'50	Гудз Дмитро	2'—
Гавришенко Микола	1'50	Демчук Ізидор	2'—
Гаврилко Іван	2'—	Деркач Степан	2'—
Галичин Іван	2'—	Дзюма Микола	2'—
Галушка Михайло	1'50	Дідоха Теодор	2'—
Гайовий Юрій	2'—	Добровольський Іван	1'—
Гандзюк Михайло	2'—	Добрянський Іван	2'—
Ганачівський І.	2'—	Добрянський Касіян	2'—
Ганьощин Михайло	1'50	Добрянський Микола	2'—
Ганц Іван	1'50	Довганюк Олекса	1'50
Гаспар Семен	1'—	Дмитрів Іван	2'—
Гинда Л.	2'—	Дрозда Катерина	2'—
Гиса Олекса	2'—	Драгінда Євген	2'—
Гладкий Іван	1'50	Дубас Андрій	1'50
Гладкий Микола	2'—	Дусаненко Іван	2'—
Гладкий Петро	1'50	Дякович Петро	1'50
Гнатяк Іван	1'50	Дячок Михайло	1'—
Горбатий Іван	2'—	Задорецький Петро	2'—
Горбата Татяна	2'—	Заплатинський Кіндрат	1'50
Городецький Іван	1'—	Звежанський Іван	1'50
Гречин Гринько	1'—	Зюбрицький	2'—

	дол.		дол.
Жегайло Степан	2—	Крупник Стефанія	1—
Жовнір Іван	1:50	Кука Григорій	2—
Жуковський М.	2—	Кука Степан	2—
Журавель Іван	2—	Кукурудза Петро	1:50
Кальба Олекса	2—	Куликовський Павло	2—
Карольовський Микола	2—	Кулинич Яків	2—
Касинський Іван	2—	Купчак Яків	1:50
Квасницький Михайло	1:50	Кур Іван	2—
Кедровський Володимир	2—	Кушнірівна Зоня	2—
Кіндзерський Микола	1:50	Кучма Михайло	1—
Кірек Лука	2—	Лазута Василь	2—
Кибюк Михайло	1:50	Лацік Михайло	2—
Кицька Теодор	2—	Левків Петро	2—
Кметь Степан	2—	Лібович Григорій	2—
Книгиницький Волод.	2—	Липшак Микола	2—
Книгиницький Федір	1:50	Литвин М.	2—
Ковалів Д.	2—	Литвинишин Филип	2—
Ковбасник Микола	2—	Лужецький Матвій	2—
Когут Петро	2—	Луців Михайло	1:50
Козак Михайло	2—	Ляхович Михайло	1:50
Корбило Іван	2—	Максимців Григорій	1:50
Корилюк Іван	2—	Маличівський Микола	1:50
Корпило Василь	1:50	Марків	2—
Корчинський Григорій	2—	Мартинець Іван	2—
Косьмій Павло	2—	Мартинюк Роман	1:50
Костецька Марія	2—	Марусевич І.	2—
Коцко Омелян	2—	Марфей Василина	2—
Кравчук Микола	2—	Мацайло Михайло	2—
Криськів Іван	2—	Масляк Володимир	2—
Крупник Гриць	1—	Медвідь Олекса	1:50
Крупник Катерина	1—	Мелета Яким	2—
Крупник Марія	1—	Мельник Ігнатій	2—

	дол.		дол.
Мельничук Павло	1'50	Приймак Іван	2'—
Мілещук Петро	2'—	Притка Іван	2'—
Миколів Михайло	1'50	Прокопів Олекса	2'—
Миронюк Лев	1'50	Прохорович Григорій . .	2'—
Михальчук Денис	1'50	Прудіус Теодор	2'—
Михальчук Іван	2'—	Редчук Петро	2'—
Михальчук Текля	2'—	Родик Михайло	2'—
Могила Степан	2'—	Рокицький Дмитро	2'—
Мох Василь	1'50	Романків Василь	2'—
Мудар Михайло	1'50	Романович Микола	2'—
Мурашуківна Юлія	2'—	Романович Петро	2'—
Назаревич Петро	2'—	Ружак Павло	2'—
Никифорчин Михайло . . .	2'—	Савицький Гарасим	2'—
Олинців Филип	2'—	Савицький Максим	2'—
Опир Данило	2'—	Сверник Василь	2'—
Павлик Даниїл	1'50	Свистун Петро	2'—
Падик Андрій	2'—	Свистак Андрій	2'—
Паламар Семен	2'—	Свентковський Сильв. . .	1'50
Панчишин Микола	2'—	Семан Іван	1'50
Партика І	2'—	Семчишин Петро	1'50
Пасічник Антін	2'—	Сененький Петро	2'—
Пацюрко Іван	1'50	Сеньк Кароль	2'—
Пацюрко Олекса	1'50	Сердюк Микола	2'—
Першин Іван	2'—	Серетний Михайло с. Я-	
Петрів Павло	1'50	кова	1'—
о. Підгорєцький Микола	2'—	„Січ“ ім. Богдана Хмель-	
Піцунко Тимко	2'—	ницького	20'—
Піщак Степан	2'—	Скородинський Семен . .	2'—
Пилинський Михайло . . .	1'50	Слижук Данило	1'50
Пишничняк Василь	2'—	Слободзян Магдалина . .	1'—
Помийчук Дмитро	2'—	Слободзян Петро	1'—
о. Понятишин Петро	2'—	Смолій Данило	2'—

	дол.		дол
Смоляк Семко	2'—	Филипів Григорій	2'—
Соловський І.	2'—	Филипів Марія	2'—
Соловський Й.	2'—	Фурек В.	2'—
Солтис Іван	2'—	Фурек Марія	2'—
Стасюк Плятон	2'—	Фурек Ф.	2'—
Стефанів Федь	1'50	Футорський Степан	2'—
Стефанишин Г.	2'—	Фединяк Микола	1'50
Стомарівський Микола	1'50	Феник Михайло	2'—
Сурмач Мирон	2'—	Цільник Василь	2'—
Серка Теодор	2'—	Цимбалістий Іван	2'—
Тапишак Іван	2'—	Чайка Анна	2'—
Тарнавський Михайло	2'—	Чайка Дмитро	2'—
Тарнопільський Григорій	2'—	Чернецький Панько	2'—
Тарнопільський Іван	2'—	Чіпп Тома	2'—
Тарнопільський Осип	2'—	Чорній П.	2'—
Теплий Михайло	1'50	Чосник Степан	1'50
Тимців Іван	2'—	Шагай Дмитро	2'—
Тураш Микола	2'—	Шарко Михайло	1'50
Т-во „Вільність в Америці“	10'—	Шарко Петро	1'50
Т-во „Запорожська Січ“	25'—	Шевців Микола	2'—
Т-во „Зоря“	12'—	Шевців Степан	2'—
Т-во „Могиляниця“	2'—	Шевчук Степан	2'—
Т-во „Просвіта“	5'—	Шмир Петро	2'—
Угорчак Іван	1'—	Штик Олекса	2'—
„Український Базар“	1'50	Шульга Василь	2'—
Ушак Дмитро	2'—	Юськевич Микола	2'—
Хома Григорій	2'—	Якимів Іван	2'—
Хомів Йосиф	1'50	Якимів Петро	2'—
Федун Д.	2'—	Яловега Степан	2'—
Федун Іван	2'—	Ямка М.	2'—
Федун М.	2'—	Яремович Яків	2'—
		Яцишин Михайло	2'—

Niagara Falls, N. Y.		дол.			дол.
Корункевич Роман	2—		Гаврилів Павло	2—	
Northampton, Pa.			Ковальчук Петро	2—	
Глушак Степан	2—		о. Чаплинський Йосиф	2—	
Ленчук Павло	2—		Philadelphia, Pa.		
Мичуда Юрій	2—		Бабяк Олекса	1 50	
Підгірний Павло	1—		Брацтво св. Володимира	2—	
Просв. Запомог. Т-во Ра-			Брацтво св. Йосафата	5—	
дехів. округа	5—		Бриндзей Семен	1 50	
Qlean, N. Y.			Бутрин Василь	1 50	
Підскальний Гавриїл	1—		Вівчар Микола	2—	
Orange, Conn.			Грицей Теодор	2—	
Зборівська Анна	2—		Гуцуляк Теодор	1 50	
Palmerton, Pa.			Затонський Ілля	1 50	
Коцюбинський Дмитро	2—		Зволинська Юлія	2—	
Passaic, N. J.			Др. Демидчук Семен	2—	
Вислоцький Т.	2—		о. Кінаш Максим	5—	
Головачук Петро	2—		Кирилюк Петро	2—	
Данилюк Олекса	2—		Кульчицький Омелян	2—	
Джуранюк Іван	2—		Маланюк Іван	1 50	
Дирій Андрій	2—		Малик Теодор	1 50	
Константинович Теодор	2—		Др. Мишуга Лука	2—	
Кучкуда Василь	2—		Пеленський Іван	1 50	
Непек Захарій	2—		Пеленський Михайло	1 50	
Погрішук Данило	2—		„Провидіння“	2—	
Полюга Дмитро	2—		Регулик Михайло	1 50	
Романів Антін	2—		Росолович Микола	1 50	
Филь Михайло	2—		Рутецький Семен	2—	
Худзій Костантин	2—		„Січ“ жіноча сотня 7-а	5—	
Perth Amboy, N. J.			Слободзян Гавриїл	1 50	
Ваверчак Іван	2—		Ткач Катерина	2—	
			Т-во ім. І. Франка	5—	
			Цурковський Антін	2—	

	дол.
Штогрин Степан	1·50
Штогрин Дмитро	2·—
Якубович Евген	2·—

Pittsburgh, Pa.

Онуферко Іван	1·—
Хандога Матій	1·—
Шабатура Василь	1·—

E. Pittsburg, Pa.

Маланяк Михайло	2·—
---------------------------	-----

Plainsboro, N. J.

Біда Степан	2·—
Костів Степан	2·—
Кручковський Михайло	2·—
Лацік Анна	2·—
Лацік Дмитро	2·—
Лацік Іван	2·—
Малончук Семен	2·—

Rochester, N. Y.

Брацтво св. Йосафата	25·—
Грушецький Пилип	1·50
Дмитрук Ілля	1·50
Луцишин Василь	1·50
Мацковський Дмитро	1·50
Новак Сенько	1·50
Олійник Ілля	1·50
Рудий Михайло	1·50
о. Турула Василь	1·50

Roxbury, Mass.

Ференц Розалія	2·—
--------------------------	-----

Rutland, Vt.

Кінах Іван	2·—
----------------------	-----

Sagamore, Pa.

о. Велигорський Іван	2·—
--------------------------------	-----

San Francisco, Cal.

Бачинський Микола	2·—
Грушка Михайло	2·—
Орлик Іван	2·—
Орлик Тетяна	2·—
Орлик Федір	2·—
Павлюс Роман	2·—
Ревенко Іван	2·—
Руденко Плятон	2·—
Салюк Андрій	2·—
Степаненко Микита	2·—

Shamokin, Pa.

о. Олексів Михайло	2·—
------------------------------	-----

Sharon, Pa.

Сегіняк Михайло	1·50
---------------------------	------

Southport, Conn.

Дутко Петро	2·—
Т-во „Просвіта“	4·50

Stamford, Conn.

Чит. ім. Т. Шевченка	2·—
--------------------------------	-----

Tams W. Va.

Бусько Василь	2·—
Дрогомирецький Василь	2·—
Дрогомирецький Юрій	2·—
Магун Гринь	1·—
Магун Іван	2·—
Озарчук Микола	2·—
Парколаб Іван	2·—

	дол.		дол.
Піпа Василь	2'—	Мандзій Василь	2'—
Піпа Михайло	2'—	Палиця Василь	2'—
Солоденько Гринь	2'—	Петришин Сильвестер	2'—
Walley Falls, R. I.		Скверез Гаврило	2'—
Швець Дмитро	1'—	Скорбач Григорій	2'—
Wheeling, W. Va.		о. Сполітакевич Волод.	2'—
Подола Петро	2'—	Теличка Андрій	2'—
Woodside, L. D.		Ukrainian Citizens Club	2'—
Мілешук Тимко	2'—	Ukrainian Social Citizens	
Woonsocket, R. I.		Club	2'—
Бардачевський Степан	2'—	Фатюк Михайло	2'—
Висп'янський Йосиф	2'—	Youngstown, Ohio.	
Галас Андрій	1'—	Баган Іван	2'—
Гук Петро	1'—	Бачинський Іван	2'—
Заплітний Михайло	1'—	Білюшак Дмитро	2'—
Затонський Іван	2'—	Бойко Теодор	1'50
Мацилюк Василь	1'—	Гила Семен	2'—
Процишин Яків	1'—	Гулич Іван	2'—
Самборський Лука	2'—	Дикман Олександр	1'50
Worcester, Mass.		Дубас Іван	2'—
Зазуляк Йосиф	3'—	Когут Іван	2'—
Yonkers, N. Y.		Котинський М.	1'50
Гавриляк Микола	2'—	Крушельницький Іл.	1'50
Дулиба Дмитро	2'—	Луцик Петро	1'50
Дучинський Іван	2'—	Москалик Теодор	1'50
Качмар Петро	2'—	Мош Степан	2'—
Лаб'як Марія	5'—	Олешицький Степан	2'—
Мадараш Іван	2'—	Пірко Іван	1'50
Майчик Теодор	2'—	Поточний Йосиф	2'—
		Присташ Юрій	1'50
		Скиба Василь	1'50
		Скиба Михайло	1'50

	дол.		дол.
Хировський Юрій . . .	1·50	Кашевка Петро	2—
Чижовський Юрій . . .	1·50	Кузенко Теодор	2—
Савчак Семен	2—	Санагурський Микола . .	1—
E. Youngstown, Ohio.		Стефанко Микола	2—
Вітишин Константин . .	3—	Стецьків Дмитро	2—
Дрогомирецький Микола	1—	Євчук Дмитро	2—
		Ярема Іван	2—

К а н а д а .

Anyox, B. C.		Colonsay, Sask.	
Бобрик Федір	2—	Марковський Антін	2—
Брагар Григорій	2—	Crompton, R. I.	
Гавірко Д. Л.	2—	Кондрат Андрій	1—
Гайдей Василь	2—	Decimal, Man.	
Гордійчук Євген	2—	Пастух Вартоломей	2—
Дмуховський Андрій . .	2—	Edmonton, Alta.	
Запісоцький Йосиф . . .	2—	Батюк Андрій	1·50
Зігмонт Павло	2—	Лесик В.	1·50
Зігмонт Станислав	2—	Лисак Микола	1·50
Зінкевич Петро	2—	Мельник	1·50
Кеньгик Василь	2—	Мельник П.	1·50
Кузик Іван А.	2—	Олексій Д.	1·50
Лазорик Дмитро	2—	Пронюк Д.	1·50
Лаптанович Лука	2—	Романюк Ст.	1·50
Орлов Осип	2—	Савуля Степан	1·50
Петрусяк Василь	2—	Солован Андрій	1·50
Присяжнюк Григорій . . .	2—	Сірецький Михайло	2—
Пудик Микола	2—	Сиротюк	1·50
Чернявський Михайло . .	2—	Томашівський Т.	1·50
Шиш Теодор	2—	Шелядин Василь	1·50
Щебельський Андрій . . .	2—	Янішевський	1·50
Юлеюс Григорій	2—		

Ethelbert, Man.

	дол.
Вишницький Степан . . .	1'50
Волохатюк Дмитро . . .	1'50
Волохатюк Михайло А. . .	1'50
Гаврилюк Гнат	1'50
Григорчук Н. А.	1'50
Корман П.	1'50
Кравчук П.	1'50
о. Краківський О.	1'50
Maric A. B.	1'50
Пелехатий Іван	1'50
Репчинський Карло	1'50
Ситник М.	1'50

Fisher Branch, Man.

Пригроцький Микола . . .	2'—
--------------------------	-----

Ford City, Ont.

Крушельницький Іван . . .	2'—
---------------------------	-----

Fort William, Ont.

Бойко Іван	1'—
Веньгер Михайло	1'—
Левицький Василь	1'—
Левицький Степан	1'—
Лисий Йосиф	1'—
Олійник Семен	1'—
Охітва Еміль	1'—
Паланиця Семен	1'—
Пащук Онуфрій	1'—
Семотюк Олекса	1'—
Сторожук Степан	1'—
Чеховий Кирило	1'—

Garland, Man.

Т-во ім. М. Шашкевича . . .	2'—
-----------------------------	-----

Glidhurst, Alta.

	дол.
Свидницький М.	1'50

Hamilton, Ont.

Гуменюк Григорій	1'50
о. Дрогомирецький Нест. . .	2'—
Завадівський Петро	1'50
Жилик Александер	1'50
Колодій Дмитро	1'50
Куць Дамян	
Осирчук Семен	
Павлишин Михайло	
Пасечка Григорій	1'50
Романюк Ілько	1'50
Сташишин Теодор	1'50
Ферко Кирило	1'50

Holden, Alta.

Паснак Іван	1'50
-----------------------	------

Chipman, Alta.

Котик Іван	2'—
----------------------	-----

Innisfree, Alta.

Григорович Олекса	3'—
-----------------------------	-----

Krydor, Sask.

Воробець Андрій	1'—
Федейко Константин	1'—

Meacham, Sask.

Сопотник Григорій	2'—
Сорока Іван	2'—
Чит. ім. Др. Окуневського . .	2'—

Merritt, B. C.

Волохатюк Тарас	2'—
---------------------------	-----

Montreal, Que.

дол.

Біловус Іван	2.—
Будник Гарасим	1.—
Василишин Михайло	1.—
Іваськів Антін	1.—
Сукар Микола	1.—
Яськів Степан	1.—

Mundare, Alta.

Воробець Тимофій	1.50
Петрук Іван А.	1.50
Пухкий Микола	1.50
Чернявський Микола	1.50
Чернявський Михайло	1.50
О.О. Василіяне	2.—

Myrnam, Alta.

Якимович Іван	2.—
-------------------------	-----

New Brook, Alta.

Кузик Микола	1.50
------------------------	------

Ottawa, Ont,

Василевич Василь
Василевич Степан
о. Герейчук

Port Arthur, Ont.

Антохів Анна	2.—
------------------------	-----

Prince Rupert, B. C.

Бульчак Іван	2.—
Возьний Іван	2.—
Гамула Петро	2.—
Збура Степан	2.—
Зелізко Михайло	2.—

дол.

Крайківський Яків	2.—
Кунька Андрій	2.—
Ткач Іван	2.—
Томашівський Микола	2.—
Чернявський Василь	2.—

Round Hill, Alta.

Читальня Просвіти	1.50
-----------------------------	------

Smoky Lake, Alta.

Войтків Іван	2.—
Гавінчук Микола В.	2.—
Кінасевич Іван	2.—
Попович Сімон	2.—
Укр. Просв. Т-во ім. Т. Шевченка	2.—

Фарина Григорій

Stuartburn, Man.

Бачинський Іван	1.50
Гавронський Степан	1.50
Дідийчук Павло	1.50
Запорзан Василь	1.50
Когут І. Б.	1.50
Когут Йосиф	1.50
Кулачковський Йосиф	1.50
Подільський Гринько	1.50
Пробізанський Іван	1.50
Скрипський В. Й.	1.50
Якімівський Іван	1.50

Tolstoi, Man.

Калушка Петро	1.50
Укр. Народний Дім	1.50

Toronto, Ont.		Vegreville, Alta.	
	дол.		дол.
Василик Павло	2—	Грегорійчук Семен	1'50
Кланцак Теодор	2—	Грекул Микола	1—
Метельський Данило	2—	Дутка Михайло	1—
Притула Теодор	2—	Зварич Андрій	2—
Пуколь Дмитро	2—	Зварич Петро	2—
Хома Степан	1—	Кирилюк Микола	1—
Шалапата Михайло	2—	Кольматицький Ілля	2—
Мецан Ілько	2—	Косташук Михайло	1—
W. Toronto.		Косташук Федір	1—
Боднар Василь	2—	Порайко Ілля	2—
Ваврикович Марія	2—	Саламандик Василь	1'50
Гнідий Гнат	2—	Сисак Симеон	1—
Гуменюк Теодор	2—	Т-во ім. Т. Шевченка	2—
Дзюрман Семко	2—	Федорків Павло	1—
Капуста Василь	2—	Фодчук Дмитро	1'50
Кухта Володимир	2—	Харук Микола	1'50
Мізунь Лев	2—	Шовкопляс Іван	2—
Мушалюк Теодор	3—	Др. І. Якімішак	2—
Остапович Панько	2—	Осецький Грицько	1—
Перещук Микола	2—	Щур Йосиф	1—
о. Сарматюк Андрій	2—	Vita, Man.	
Сеник Семко	2—	Подільський Микола	1'50
Січковий курінь	2—	Winnipeg, Man.	
Юречків Микола	2—	Волошиновський Максим	2—
Transcona, Man.		Дик Марія	2—
Кісянчук Адам	1—	Дик Йосиф	2—
Шандрук Кіндрат	1—	Довганик Василь	2—
Tyndal, Man.		Заплатинський Степан	1—
Сабат Лев	2—	Казанівський В.	2—
Vancouver, B. C.		Квасниця Степан	2—
Конкін Іван	2—		

	дол.		дол.
Коник Теодор	2.—	Сироїдів Микола	2.—
Кумка Михайло	1'50	Ферлей Т. Д.	2.—
Лучит Іван	2.—	Цвях Василь	2.—

А р г е н т и н а.

Berisso, F. C. S.		Buenos Aires.	
Т-во „Просвіта“	2.—	Целевич Юліян	2.—

Б р а з и л і я.

São Paulo.

Кадайський Степан . . . 2.—

Члени, які дістали лиш грамоту:

W. Toronto — Canada.		Мороз Іван	0'25
Бартош Іван	0'25	Пілат Семко	0'25
Бохна Микола	0'25	Прихода Василь	0'25
Бурка Іван	0'25	Сидорук Іван	0'25
Волошинський Петро	0'25	Сорочинський Карло	0'25
Місюрка Яків	0'25	Сукмановський Василь	0'25

Додатковий список.

З'єдинені держави.

Erie, Pa.		Olean, N. Y.	
Гаврилів Владек	2.—	Запорожська Січ	15.—
		Луцишин Михайло	2.—

К а н а д а.

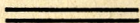
Edmonton, Alta.		Ethelbert, Man.	
ОО. Василіяни	2.—	Григорчук Юрко	1'50

Посмертні згадки.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові подає до відома, що дня 14 червня 1925 р. помер член Степан Футорський в Нью Йорку, Н. Й., як жертва бандитського нападу. В. Й. П.

Про смерть Покійного повідомив Т-во „Просвіта“ член п. Іван Мартинець, пересилаючи рівночасно його членську грамоту. Грамоту цю вислано вдові Покійного п. Анні Футорській в Зборові. Членські книжки передано до Українського Демократичного Клубу в Нью Йорку.

Ч. 5807/25.

Комунікат

в справі осіб, які з днем 1. січня 1926 р. перестають бути членами Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Маючи на оці ціль і великі завдання, які Т-во „Просвіта“ у Львові має до сповнення, порушувано в красній та американській пресі, при допомозі окремо виданої брошури, на конвенціях і мітінгах, зборах і сходинах пекучу справу членства до тогож Товариства. Хто був свідомий того, що на полі культ. просвітної діяльності у нас дуже незначний поступ і хто не замикав очей на сувору дійсність у нинішній порі, цей не відтягався від свого добре зрозумілого національного обов'язку. І як не співділанням в цій важкій праці, то принаймні матеріально піддержував позиточне Т-во через вплачування річної вкладки і таким чином давав матеріальну поміч у виконванні великих завдань Т-ва.

Наші заходи і домагання поголовного членства в цім році не стали дійсністю. Мусимо констатувати сумне явище, що мимо всіх цих зусиль число громадян з Америки, які в 1924 р. були членами „Просвіти“, з 553 змаліло на 215.

Значить, 338 членів з 1924 р. не відновили своєї вкладки на 1925 р.

І це результат праці та заходів „Об'єднання“, „Союзу У. Н. Тов-ств м. Нью Йорку“, приватної ініціативи „Січового Базару“ в Нью Йорку, та численних колекторів!

Ми свідомі того, що й нашим емігрантам в Америці не все і всюди світло живеться. Але це всеж таки, з огляду на невелику річну вкладку до Т-ва у висоті 2 долляри, не може цього явища оправдати. З малим числом членів Т-во не в силі в нинішніх часах виповнити навіть найменшої програми, а щож говорити про таку діяльність, яка нам під нинішню пору потрібна. Бажані результати можемо тоді досягнути, коли Т-во поставимо на певних основах. Цим питанням присвячувано в своєму часі кожду нагоду.

Щоби поставити перед собою ясно справу членства до нашого Т-ва з днем 1. січня 1926 р. пригадуємо залягаючим з вкладками постанови §§ 16 і 17 статута Т-ва, на підставі яких всі члени, які не вплатили вкладки за р. 1925 а перед тим і за р. 1924 перестають бути з днем 1 січня 1926 членами Т-ва „Просвіта“ у Львові. Нове прийняття їх в члени може наступити тільки на підставі рішення Головного Виділу і по зложенню членської вкладки.

Слідуючий рік не сміє принести зі собою зменшення числа старих членів о половину — противно повинен скінчитися числом бодай в десятеро більшим.

„Просвіта“ свої обов'язки сповнить, але передумовою належитого сповнення цих обов'язків є обов'язок всіх стати членами того Товариства та що року відновлювати членську вкладку.

У Львові, дня 1 листопада 1925.

За Головний Виділ Т-ва „Просвіта“:

М. Галущинський
голова

В. Мудрий
секретар

Членам „Просвіти“, Читальням, Товариствам, Клубам, Січовим Сотням, Прихильникам книжки і т. д. і т. д. під увагу!

Товариство „Просвіта“ має на складі багатий та різнородний вибір книжок свого та чужих видань. Нема хіба чоловіка, якого книжка не цікавилаби, який не хотівби познайомитися з думками та ідеями других народів та людей.

Книжка — писане слово — корм для душі!

Купуйте свої книжки! Закладайте та поповнюйте свої бібліотеки!

Купуючи книжки, даєте змогу друкувати нові, причинюєтеся до того, що можна на рідній мові ознайомлювати всіх з надбанням вселюдської думки та знання. Тоді не треба буде купувати чужих книжок, бо своя українська книжка дасть нам все.

Подаємо витяг з нашого багатого катальогу:

„УКРАЇНСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО“

1. *Вовчок Марко*: I. т. Народні оповідання: Сестра, Одарка. Сон. Випук. Три долі. Від себе не втечеш. Інститутка і т. и. Сторінок 410.
2. *Воробкевич Ізидор*: I. т. Поезії. Думи і пісні. Баляди і оповідання. Сторінок 417.
3. „ II. т. Оповідання: Месь Чорногорця. Турецькі бранці. Черниця. Ксеня і т. и. Сторінок 412.
4. „ III. т. Драматичні твори: Гнат Приблуда. Убога Марта. Блудний син і т. и. Сторінок 420.
5. *Глібів Леонід*: Байки, загадки і жарти
Климкович Ксенофонт: Поезії і статті
Шашкевич Володимир: Поезії і статті } Сторінок 578.
6. *Квітка-Основаєнко Григорій*: I. т. Оповідання: Салдатський патрет. Маруся. Козир-дівка. Сердечна Оксана і т. и. Сторінок 544.
7. „ II. т. Повісті: Перекотиполе. Щира любов і т. и. Драматичні твори: Шельменко волосний писар. Шельменко денщик. Сватаня на Гончарівці і т. и. Сторінок 544.
8. *Куліш Пантелеймон*: I. т. Поезії ліричні, епічні. Хуторна поезія і т. и. Сторінок 562.
9. „ II. т. Поезії: Маруся Богуславка. Грицько Сковорода і т. и. Сторінок 560.
10. „ III. т. Переклади і переспіви і т. и. Сторінок 576.
11. „ IV. т. Драматичні твори: Колії. Хуторянка. Сагайдачний і т. и. Сторінок 524.
12. „ V. т. Повісті і оповідання: Циган. Оріся. Чорна рада. Січові гості і т. и. Сторінок 560.
13. „ VI. т. Історія. Література, критика. Інша проза. Сторінок 700.

14. *Метлинський Амерозій*: Думи і співанки. Переклади.
Костомарів Микола: Сава Чалий. Переяславська ніч. Поезії. Статті.
Сторінок 493.
15. *Нечуй-Левицький Іван*: І. т. Микола Джеря. Запорожці. Бурлачка.
Баба Параска та баба Палажка і т. и. Сторінок 543.
16. *Руданський Степан*: І. т. Поезії ліричні. Оповідки. Легенди і історія.
Сторінок 453.
17. „ ІІ. т. Легенди. Приказки і байки про козаків, жидів, панів, мо-
скалів і т. и. Сторінок 456.
18. „ ІІІ. т. Іліяда Гомерова. Сторінок 478.
19. *Стороженко Олекса*: Оповідання гумористичні. Приказки і казки. Пе-
рекази історичні. Марко Проклятий і т. и. Сторінок 478.
20. *Устиянович Микола*: Поезії ліричні, епічні, бесіди, повісти, казки і т. и.
Могильницький Антон: Поезії. Проза. Сторінок 512.
21. *Федькович Йосиф Юрій*: Поезії. Думи і співанки. Балляди і опові-
дання. Діточі вірші і т. и. Сторінок 510.
22. *Шашкевич Маркіян*: Поезії: Первотвори і переклади. Прозові пи-
сання. Повісти і байки.
Головацький Яків: Поезії. Народні казки. Статті.
Вагилевич Іван: Слово о полку Ігоревім і т. и.
Падурра Тимко: Поезії. Сторінок 456.
23. *Шевченко Тарас*: І. т. Кобзар (1838—1847 рр.) Сторінок 552.
24. „ ІІ. т. Кобзар (1848—1861 рр.) Дневник. Сторінок 544.

Ціна кожного тому в люксовій оправі 1-20 дол.

<i>М. Возняк</i> : Історія укр. літератури Т. І. Сторінок 340	1-20
„ „ „ „ Т. ІІ, ч. 1. Сторінок 416	1-50
„ „ „ „ Т. ІІІ, ч. 2. Сторінок 562	2—
<i>Ф. Колесса</i> : Укр. народні думи. Перше повне видання з розвід- кою, поясненнями, нотами і знімками кобзарів. Сторінок 160	0-40

Фонд „Учітеся, брати мої“.

1. *В. Дорошенко*: Шевченкова криница. Думки про Бога, людей
і Україну. Сторінок 256 0-20
 2. *М. Возняк*: Кирило-Метод. Брацтво з 10 ілюстр. Сторінок 238 0-25
 3. *М. Голубець*: Начерк історії укр. мистецтва ч. 1. з 71 ілюстр.
Сторінок 262 0-35
 4. *С. Рудницький*: Україна наш рідний край. Прегарний опис укр.
землі з картою і 16 ілюстраціями. Сторінок 128 0-15
 5. *І. Крип'якевич*: Історія Козаччини для народа і молоді. Ст. 92 0-12
 6. *О. Терлецький*: Історія укр. держави. Т. І. Сторінок 247 0-35
 7. „ „ „ „ Т. ІІ. Сторінок 304. 0-42
 8. *С. Сірополко*: Короткий курс бібліотекознавства. Історія, теорія
та практика бібліотекознавства. Сторінок 127 0-40
 9. *І. Раковський*: Наша земля, її утворення, будова і минушина.
Основи геології з 40 ілюстр. Сторінок 150 0-45
- Членам Т-ва „Просвіта“ при закупні зазначених книжок дається
25% опусту.

Крім того на складі Т-ва „Просвіти“ є ще і інші чужі видання: дол.

Т. Шевченко — Всі твори з біографією і критичним оглядом та багатьома ілюстраціями в люксовій оправі в 5-ти томах. Сторінок 2590	8—
І. Франко: 3 вершин і низин. Повний збір поезії в люксовій оправі. Сторінок 720	2-50
Б. Лепкий: Писання в 2 томах в люкс. оправі. Сторінок 864	3 80
Т. Шевченко: Гайдамаки ілюстр. Сластьоном з портретом автора в люксовій оправі. Сторінок 50	6-50

Замовляти на адресу:

Society „Prosvita“, Lemberg Rynok 10. East Galicia, Europe.

Хто цікавиться життям „Просвіти“, її кожодчасними завданнями, планами, працею та надбанням повинен запенумерувати собі офіціальний орган Т-ва „Просвіти“, освітний часопис:

„Народня Просвіта“.

Необхідний в кожній Читальні, для кожного, хто на освітньому полі працює. Там найде багато інформацій та вказівок, багато матеріалу для освітньої роботи.

Виходить раз в місяць, крім липня та серпня.

Цілорічна передплата виносить 1 долар.

БІБЛІОТЕКАРІ — при читальнях, Товариствах і т. д., якщо хочуть знати, як мають вести бібліотеки, які книжки в них повинні бути і т. д. повинні запенумерувати:

„Бібліотечний Порадник“.

Виходить що три місяці в об'ємі двох аркушів друку.

Передплата на цілий рік виносить 50 центів.

РЕЖИСЕРИ — які хочуть знати, як вчити акторів грати, як їх характеризувати, які штуки грати, повинні запенумерувати:

„Аматорський Театр“.

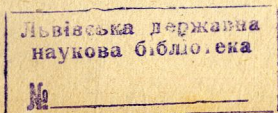
Виходить що три місяці в об'ємі двох аркушів друку.

Передплата на цілий рік виносить 50 центів.

Адреса:

Society „Prosvita“,

Lemberg, Rynok 10. East Galicia, Europe.

2,40(1986)

Р/ 6286 у

Чи Ви вже членом Товариства „ПРОСВІТА“ у Львові.

Коли ще ні, то воно вже дуже прикро вічно пригадувати таку просту й ясну річ. Бо не повинно бути ні одного свідомого Українця, ні одної свідомої Українки, котрі не належалиби до Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Вкладка не висока. Вона доступна для всіх!

Тільки **2 доляри!** Хто пришле цю вкладку, цей має право до опусту при закупні видань Товариства, дістає грамоту, календар і книжечки з т. зв. „Народньої Бібліотеки“.

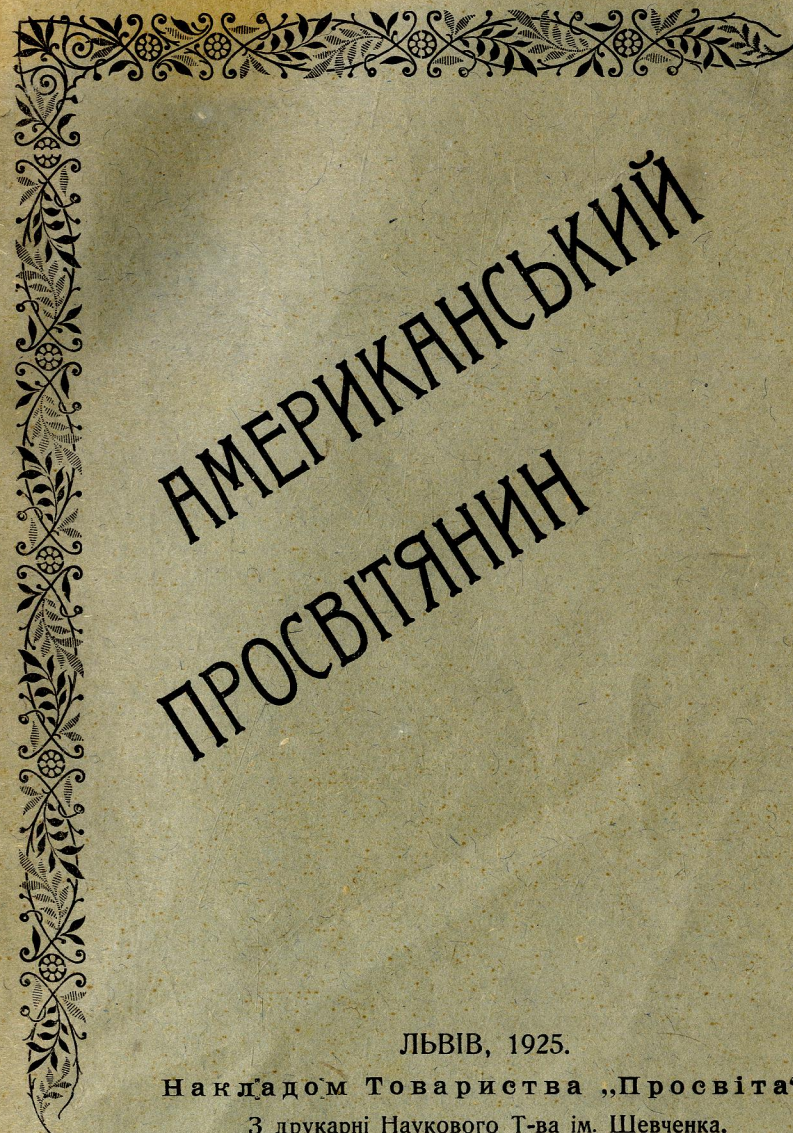
Ставайте отже всі членами Т-ва „Просвіта“! Вписуйтеся з своїми родинами! Притягайте всіх, приєднуйте кожного! Не нарікайте на долю, але куйте її самі! Ставайте свідомими творцями історії народу!

Українські селяни!

До Вас у першу чергу наш поклик. Досі ще за мало і за слабо, Ви відгукуєтеся на зазив, котрий кличе Вас збирати всі наші сили на полі культурної праці.

Нехай український селянин і українська селянка стануть цілою лавою в членах Товариства „Просвіта“, а повага нашого народу підійметься дуже високо.

Членські вкладки ураз з пожертвуваннями посилати на адресу: **Society „Prosvita“, Lemberg, Rynok 10, East Galicia, Europe.**

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОСВІТЯНИН

ЛЬВІВ, 1925.

Накладом Товариства „Просвіта“.

З друкарні Наукового Т-ва ім. Шевченка.